

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie o godzinie 3. po południu z wyjątkiem świąt i niedziel.
Numer pojedynczy kosztuje w miejscu 5 ct., poza 7 ct.
Puro Redakcyi i Administracyi Ul Czarneckiego 18.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi rocznie 16 zł.; kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 35 ct. W miejscu rocznie 12 zł., kwartalnie 3 zł., miesięcznie 1 zł.
Przewodnik naukowy i literacki, dodatek miesięczny do *Gazety Lwowskiej*, otrzymują cało i półroczni abonenci bezpłatnie, ćwierćroczni zaś i miesięczni za dopłatą, pierwsi 75 ct. drudzy 30 ct. — Przewodnik prenumerowany osobno kosztuje 4 zł.

Jednorazowe inseraty obliczają się po 7 ct. kilkorazowe po 6 ct. od miejsca jednego wiersza.
Listy należy frankować. Reklamacye otwarte wolne są od opłaty pocztowej.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Lwów, dnia 10. listopada.

Minęły te czasy, kiedy przedlitawscy deputowani zazdrościli Węgrom, że mając ustalone stosunki wewnętrzne, mogą z całą swobodą zająć się wielkiem dziełem reformy ustawodawczej. Niedawno, bo jeszcze przed trzema laty, sejm wydawał się wiernokonstytucyjnym stronnictwem ideałem, do jakiego Przedlitawia dojdzie może dopiero po długim okresie wewnętrznych walk politycznych i przewrotów. Jak odmiennie przedstawia się dzisiaj cały stan rzeczy! W Radzie państwa praca ustawodawcza obejmująca reformę stosunków społecznych postępuje naprzód szerokim torem. Weszły już w życie i błogie wydały owoce, nowa procedura karna i znakomite nowele do procedury cywilnej, izba deputowanych obraduje nad niezmiernie ważną ustawą akcyjną a równocześnie pojawia się bardzo miła niespodzianka: projekt nowej ustawy karnej, którego w tej chwili nie oczekiwali jeszcze nawet deputowani, mający najpochlebniejsze wyobrażenia o umiejętnej produktywności i niestrudzonej gorliwości dzisiejszego ministra sprawiedliwości. A teraz przypatrzmy się stosunkom węgierskim. Izba deputowanych mozoli się nad budżetem, od którego zawisł ład i porządek wewnętrzny a mimo powszechnie uznanego niebezpieczeństwa w dzisiejszej sytuacji praca nie postępuje naprzód w sposób pożądany. Również i komisya podatkowa bardzo powoli wywiązuje się z swojego zadania, bo nie wszyscy członkowie jej chcą się zastosować do przymusowego położenia, jakie powstało dzisiaj w skutek długiego przesilenia i rozstroju w gospodarstwie państwowem. Jeżeli porównamy niezwyklej rozmiar obu tych zadań parlamentarnych z powolnym tokiem obrad, to prawdziwie niepodobna nawet w przybliżeniu oznaczyć, kiedy parlament węgierski będzie mógł przystąpić do innych działów pracy ustawodawczej, a mianowicie do uchwalenia nowego kodeksu karnego i handlowego, tudzież do wypełnienia dotkliwych luk w ustawodawstwie cywilnem.

Od czasu do czasu jeden z dzienników włoskich występuje ostrożnie z pretensjami włoskimi do południowego Tyrolu. Ostatnim razem stało się to w ten sposób, że pewien dziennik pisząc o wycieczce towarzystwa alpejskiego i o udziale delegatów różnych prowincyj włoskich wymieniał między nimi także uczestnika z Trydentu. Koncept ten wcale nie szczególny może być rozbieżny chyba w kronice jako wybrzydki swawoli dziennikarskiej. Ze stanowiska politycznego podobne niedorzeczności niezastępują nawet na uwagę, bo już przez same podnoszenie nabrałyby pewnej doniosłości. Dlatego zdaje się nam, że jeden z najpoważniejszych dzienników wiedeńskich wcale nie działa zgodnie z taktem politycznym powtarzając podobne rzeczy w miejscu wybitniejszym, a nadto z komentarzem polemicznym. Taka polemika utwierdza marzycieli włoskich w mniemaniu, że ich mrzonki są dla Austrii groźne, a takie fałszywe przypuszczenie zachęca ich do dalszych, jeszcze śmielszych choć zarazem jeszcze niedorzeczniejszych konceptów.

Niemiała sprawa kompletu w parlamencie niemieckim stoi ciągle na porządku dziennym. Po raz setny powtarza prasa, że perjodyczny brak kompletu jest wynikiem braku dyet poselskich i tylko przez przyznanie takich dyet może być usunięty. Niektóre dzienniki zrażone nieugiętym oporem kanclerza przeciw dyetom nie wspominają już nawet o nich i myślą nad innym sposobem usunięcia złego. Pozornie najłatwiejszym i najstosowniejszym środkiem byłoby zmniejszenie liczby deputowanych, jako w regulaminie wymagana jest dla kompletu. Ale nienależy zapominać, że już dzisiaj liczba ta jest bardzo niską, a dalsze jej zmniejszenie mogłoby skompromitować parlamentarizm. Jeżeli większość ma uchylać ustawy, a stanowić będzie tylko pewną częścią ogólnej liczby deputowanych, to podstawa uchwały stanie się fikcyjną i ustawy będą wystawione na ciągły zarzut, że nie mają po swej stronie opinii w kraju przeważającej. Zresztą nie wiemy, dlaczego Schulze nie miałby w tym roku ponowić swojego wniosku o przyznanie dyet poselskich i dlaczego

wniosek ten miałby obecnie mniej widoków niż na poprzednich sesjach. Ks. Bismarck jest wprawdzie konsekwentnym w swoim oporze, a opór ten pewnie wynika z pobudek politycznych, ale ostatecznie bardzo być może, że teraz ustąpi z swojego stanowiska. Musi on bowiem uznać, że brak kompletu staje się w pewnej porze normalnym stanem i że najskuteczniejszym środkiem uniknięcia skandalów będzie przyznanie dyet. Zresztą rozporządzenie cesarskie o ustanowieniu Wydziału krajowego dla Alzacyi i Lotaryngii dostarcza Schulzemu nowego argumentu na poparcie swojego wniosku. Członkom tego Wydziału bowiem przyznano dyety, chociaż ich czynność nie będzie wymagać tyle czasu i poświęcenia jak czynność członka parlamentu.

Marszałek Mac-Mahon miał się nagle nawrócić do idei plebiscytu, która jak wiadomo stanowi alfę i omegę programu bonapartystów. Niewiadomo tylko, czy plebiscyt miałby rozstrzygnąć wprost na pytanie: republika albo cesarstwo, czy może w inny sposób wyprowadzić rząd z dzisiejszego prowizoryum. W pierwszym razie byłby to krok śmiały dla prezydenta, który nawet przy wyborach uzupełniających waha się stanąć otwarcie po stronie jednego z walczących obozów. W innym znaczeniu zaś projekt plebiscytu jest wprost niezrozumiałym. Jakżeż bowiem tłumaczyć można twierdzenie pewnych korespondentów, że plebiscyt ma rozstrzygnąć o septenacie? Septenat istnieje tak długo i wystarcza Francji dotąd, dopóki jego elastyczna definicya nie jest dokładnie określona i dopóki opiera się tylko na fantastycznej grze stronnictw i prądów w Zgromadzeniu narodowem.

Różowe wyobrażenia o trwałości pokoju europejskiego narażane są często na przykre rozczarowanie. Nieraz zdarza się, zwłaszcza w ostatnich czasach, że jeden i ten sam dziennik wyczerpałszy w wstępnym artykule wszystkie argumenta przemawiające za niewzruszoną trwałością stosunków pokojowych zaprzecza własnym wnioskom zaraz o kilka szpalt dalej w rubryce poświęconej sprawom wojskowym. Naj-

łatwowiejszy człowiek zwątpić może o prawdziwości nieustannych zapewnień pokojowych, jeżeli zastanowi się chwilę nad olbrzymimi cyframi budżetów wojskowych we Francyi i Niemczech albo nad zatrważającą liczbą żołnierzy, które po ostatnich reformach jedno i drugie państwo wysłać może w pole w kilka dni po wypowiedzeniu wojny. Po wojnie z r. 1870 mniemano, że wszystko co dzienniki piszą o przyszłej milionowej armii francuskiej jest czczą przechwałką, a dziś przepowiednia sprawdza się zupełnie i niezadługo stanie się faktem.

Kandydatura Selli do gabinetu włoskiego nie może zejść z porządku dziennego. Ci, dla których kandydatura ta jest bardzo sympatyczną, podtrzymują ją w dziennikarstwie, ażeby w ten sposób opinia publiczna oswoiła się z tą myślą i uważała ją za nieuniknioną konieczność. Tymczasem na fałszywej podstawie dziennikarstwo zagraniczne snuje dalsze zupełnie urojone wnioski. Sella jest reprezentantem stanowczego liberalizmu i w gabinetcie wywołałby zaraz zmianę polityki wobec Stolicy Apostolskiej. Ztąd wypłynął zaraz wniosek, że Stolica Apostolska zaalarmowana kandydaturą Selli myśli o zbliżeniu się do dworu i rządu włoskiego.

Rada Państwa.

71. posiedzenie Izby deputowanych z d. 7. list.

Prez. dr. Rechbauer; obecni ministrowie: dr. Bannans, dr. Stremayr, dr. Glaser, dr. Unger, br. Pretis, dr. Ziemiałkowski. — Dep. hr. Krzysztof Spiegel, złożył przysiężenie. — P. minister skarbu br. Pretis wniósł przedłożenie rządowe o zawarciu umowy z reprezentacją krajową Istrii co do uregulowania stosunku państwa do istryjskiego funduszu indemnizacyjnego. — Odczytano liczne petycje. — Prezydent oznajmił, iż komisya dla wniosku o rewizyi ustawy o stowarzyszeniach i zgromadzeniach ukonstytuowała się wybierając dep. van d. Strass przewodniczącym, dr. Weigla jego zastępcą, a dep. dr. Kronawettera i dr. Foreggera, sekretarzami. Dep. dr. Göllicher i tow. postawił

Prowincya Cezarów.

Owoce wielkich wojen Augusta z alpejskimi ludami, było utworzenie Recyi i długi pokój Italii. Cesarscy książęta Drusus i Tyberysz zasłużyli na tryumfy, zwyciężając ich orły dębowym przystrojono wieńcem, Horacy napisał ode, i zyskał sobie przyjaźń potężnych wodzów...

Na zwyciężkach sztandarach zapisano nazwiska czterdziestu czterech ujarzmionych ludów, czterdziestu czterech szczepów zamieszkujących doliny alpejskie, a zwanych w ogóle Retami.

Nowa prowincya obejmowała prawie cały dzisiejszy Tyrol, część Szwajcaryi, większą część Bawaryi i Wirtembergii. Na wschód graniczyła z prowincją Noricum na zachód z Windelicją.

Na stolicę dla nowej prowincyi obrano stare celtyckie miasto, położone już na północ za Alpami, ważne pod względem strategicznym, i nazwano go *Augusta Vin-delicorum* — dzisiejszy Augsburg.

Celtyckie miasto już podówczas było ogniskiem handlowego ruchu, odznaczało się kwitającymi rękodzielniemi, a muzeum augsburskie przechowuje kilka pamiątek z owych czasów, kiedy tam jeszcze panowały celtyckie bogi. Piękna złota urna z popiołami nieznanego księcia, brązowe naczynie ofiarne, oto ważniejsza po starem mieście spuścizna.

Prowincya z nową stolicą stała się pograniczem, co miało strzedz kwitnącej

Italii od napadów północnych ludów, dano jej więc nazwę i organizacyą prowincyi cesarskiej, prowincyi wojskowej.

Na czele prowincyi stanął prokurator, później propraetor, a począwszy od trzeciego wieku po Chrystusie niższy urzędnik zwany prezydentem, noszący tytuł: „Jego wysokość prezes prowincyi Recyi.

Recya w pierwszych wiekach po Chrystusie ważną odegrała rolę, stała się drogą publiczną, którą wszystkie północne wędrowały narody, aby łup zabierać z upadającego Rzymu. Dla Rzymian była ona stacją, z której wychodziły wojenne wyprawy nad Ren i nad Dunaj, kędy rzymskie sztafety pędziły do Galii, Germanii i Brytanii.

Budowanie też dróg stało się jednym z najważniejszych zadań rzymskiej administracyi, a dla dzisiejszych badaczy ślady tych dróg stanowią obfite pole naukowych poszukiwań.

Nie dziw więc, że gdy Tyberysz i Drusus w r. 15. po Chrystusie ostatecznie podbili alpejskie ludy, część swej armii pozostawili w Recyi, aby stawiała mosty i ułatwiała komunikacye.

Gdziekolwiek natrafimy na ślady rzymskiej administracyi, wszędzie podziwiać musimy jej energię i żelazną wolę, wszędzie musimy się zdumiewać nad środkami, jakimi rozporządzała. Takie zwyciężkie pochody Cezara, Drususa, moglibyśmy pod względem organizacyjnym porównać z pochodami nowszych armii; taki tam był porządek, karność i umiejętność strategii.

W Alpach np. prowadzili Rzymianie swe gościeńce zawsze pochyłościami gór, a nie dolinami, aby z jednej strony być bezpiecznymi przed nieprzyjacielem — pomimo że takie prowadzenie dróg na ogromne napoty-

kało trudności. W wielu miejscach droga handlowa szła doliną, podczas gdy droga wojskowa z góry nad nią panowała.

Najgłówniejszą drogą w Alpach była droga idąca z Werony do Augsburga — *Via Claudia Augusta*; droga ta miała długości 350 mil rzymskich, czyli 703/2 mili niemieckiej, i przechodziła przez dzisiejszy Trydent, Pons Drusi (koło Botzen), Vipinum (Sterzing), Scarbie (Schernitz) i Parthenum (Parthenkirchen). Droga na Meran (Maja) i zamek tyrolski (Teriolis) była odnogą głównego gościńca i prowadziła na Laudeck w dolinę Inu.

Rzymianie tak umieli wybierać najodpowiedniejsze doliny i najwygodniejsze przejścia do budowania dróg, że ich śladami idą jeszcze drogi dzisiejsze, a nawet inżynierowie kolei żelaznych lepszych tras znaleźć nie mogą. Nie dziw też, że i w dzisiejszym Pusterthal tworzącym naturalne przejście przez Alpy od wschodu, istniała także droga za rzymskich czasów, i łączyła się z główną nicią drogi *Claudia Augusta*.

Wzdłuż drogi powstawały wojskowe kolonie i osady, przyczyniające się do zromanizowania alpejskich ludów. Za wojskiem bowiem ciągnęły chmury kupców, kramarzy i rzemieślników, a gdziekolwiek wojskowa powstała kolonia, tam zaraz prywatne siły zakładały łąnie, ogrody i wodociągi, i upiększały okolicę licznymi willami.

Mimo to, że drogi alpejskie należały do najlepiej budowanych dróg rzymskich, bardzo z nich mało pozostało śladów, i gdyby nie wzmianki dawnych autorów, gdyby nie słupy milowe i monety znalezione tu i owdzie, gdyby nareszcie nie nazwisko z miejscowości pochodzące z łacińskiego, nawet trudno byłoby oznaczyć ich kierunek. Da-

leko więcej śladów rzymskich budowli utrzymało się w Galii nad Renem, w Badańskim i w Bawaryi, a zdaje się to ztąd pochodzić, że Alpy po kilka razy już po Rzymianach zmieniały ludność, i musiały przebyć niszczące pochody wędrowek ludów; powtóre: że terytoryum alpejskie bardzo często się zmieniało z powodu naturalnych wpływów, jakie tam ciągle występują, już to pod postacią strumieni, już to jako oberwania się gór lub wreszcie jako lawiny.

W Szwajcaryi nie mogą uczeni znaleźć wielu przejść rzymskich, o których istnieniu wiedzą z pewnością, tak dalece kształt dolin i wąwozów zmienił się wśród wieków.

Z tym faktem wiąże się istniejące w wielu miejscach w Szwajcaryi podanie o wiecznym żydzie, zapowiadającym zagładę pewnych miejscowości. Jeden ze szwajcarskich kronikarzy tak pisze w połowie zeszłego wieku:

— W bibliotece, w Bernie, są przechowane bardzo cenne pamiątki po żydzie wiecznym, a mianowicie jego laska i trzewik. Laska gruba, sękata; trzewik wielki, zeszyty ze stu kawałeczków, istne arcydzieło szwajcarskiego kunsztu...

Nie dziw zresztą, że żyd wieczny miał tak misternie z kawałków skór zeszywane trzewiki, skoro podanie o nim niesie, że był początkowo szwecem.

Otóż ile razy Ahaswer pokazał się w Szwajcaryi, tyle razy zapowiadał zniszczenie jakiejś miejscowości.

W Bazylei był dopiero raz jeden, ale pozostawił przepowiednie, że gdy przyjdzie po raz wtóry, to tam gdzie są obecnie domy i ulice, rość będą drzewa i kamienie leżeć będą w nieładzie; a gdy mu po raz

wniosek następujący: „Wzywa się w rząd, ażeby zarządził ścisłe dochodzenia o obecnym stanie zarządu politycznego w Austrii i przedłożył do konstytucyjnego traktowania takie wnioski, które usuwając istniejące wadliwości a uwzględniając istotne potrzeby wprowadziłyby potrzebny ład w zarządzie politycznym.“ — Przekazano komisyji z 15 członków wybranej z całej Izby.

Zabrał głos minister sprawiedliwości, dr. Glaser: „Na podstawie najwyższego zezwolenia mam zaszczyt przedłożyć wys. Izbie projekt nowej ustawy karnej dla zbrodni, wykroczeń i występów, do konstytucyjnego traktowania — jako przedłożenie rządowe.“ (Oklaski.) — W dłuższym przemówieniu scharakteryzował dr. Glaser to przedłożenie. Założenie i znaczna część postanowień tej ustawy wyjęte zostały z niemieckiej ustawy karnej. (Brawo.) Przez to osiąga się tę korzyść, że ustawodawstwo austriackie przyłączy się do tego prądu, który od początku bieżącego stulecia oparował ustawodawstwo karne w całej Europie. Rozumie się, że przy układaniu tej ustawy nie trzymano się niewolniczo postanowień ustawy niemieckiej; przeciwnie, uwzględniono jak najściślej nasze odrębne stosunki i zatrzymano mnóstwo dobrych postanowień naszej austriackiej ustawy karnej; rozumie się, że zanim przyswojono naszej ustawie postanowienia ustawy niemieckiej, poddano je surowej krytyce. Z naszej dotychczasowej ustawy zatrzymano ów ścisły związek i stosunek pomiędzy ustawą policyjną a właściwą ustawą karną. Jak wiadomo, już od roku 1803 zajmowano się w Austrii kodyfikacją postanowień karnych dla mniejszych czynów karygodnych więcej niż w innych krajach, w skutek czego postanowienia te już od r. 1803 stały u nas w ściślejszym związku z właściwą ustawą karną niż w innych krajach a chociaż w ciągu tych lat usiłowano rozerwać ów węzeł łączący postanowienia o przestępstwach policyjnych z postanowieniami o zbrodniach i dla tych pierwszych przestępstw stworzyć odrębny kodeks, mimo to, rząd jest tego zdania, iż na razie nie należy rozrywać tego węzła. Dla tego też w nowej ustawie znajdziecie panowie także postanowienia o przestępstwach policyjnych tak jak i w ustawie karnej z r. 1852, z tą tylko różnicą, że te postanowienia zawarte są w trzeciej części, tak, że gdyby niniejszy projekt stał się ustawą, może ustawa z r. 1852 przestać istnieć, a nowa ustawa obejmować będzie w sobie wszystkie postanowienia ogólnego prawa karnego i bez naruszenia właściwego prawa karnego, o którym decydować może tylko Rada państwa, będą mogłysejmy krajowe w myśl warunkowo przysługującego im prawa, poczynić zmiany w policyjnej ustawie karnej.

Przystąpiono do porządu dziennego. — Na wniosek prezydenta odesłano w pierwszym czytaniu przedłożenie rządowe z projektem ustawy zmieniającej postanowienia dodatku do ordynacji wyborczej do Rady Państwa w czeskich gminnych okręgach wyborczych — do komisyji legitymacyjnej.

Dep. dr. Foregger umotywował swój wniosek o zmianie ustawy o stowarzy-

zeniach co do wolnomularstwa; zbija on zarzuty, jakoby ta instytucja była niebezpieczną dla państwa; religija i polityka jest obcą wolnomularzom, mają oni cele etycznej natury, lojalność jest ich obowiązkiem. Na całej kuli ziemskiej istnieją loże wolnomularskie z wyjątkiem Austrii i Rosyji. Dr. Foregger wnosi, ażeby wniosek jego odesłano do komisyji wybranej celem reformy ustawy o stowarzyszeniach i zgromadzeniach.

Dep. dr. Giskra zbija zarzut czyniony przez mowę poprzedniego jednemu z dawniejszych ministerstw, którego członkiem był dr. Giskra, jakoby właśnie ówczesne ministerstwo wzbronilo wolnomularstwu wstępu do Austrii. Jako członek ówczesnego rządu, miał dr. Giskra sposobność pouczyć się o celach i środkach tej instytucji. Otwarcie loży wolnomularskiej w Austrii stała na przeszkodzie ustawa o stowarzyszeniach, która postanawiała, że na każdym zgromadzeniu powinien być obecny ces. komisarz. Na ten warunek nie chciał przystać ten związek, przeto nie można mu było dozwolnić ukonstytuowania się w Austrii. Niechaj Izba oceni teraz, czy można dawniejszemu rządowi robić z tego zarzut, iż przestrzegali ustawy. (Oklaski.)

Dep. Grocholski: Zdaniem moim rozchodzi się tu widocznie nie o rewizję ustawy o stowarzyszeniach w ogóle, lecz chodzi tu o przekazanie wniosku dep. Foreggera istniejącej już komisyji tylko na to, ażeby już z góry rozstrzygnąć niejako kwestję co do utworzenia loży wolnomularskiej w Austrii. Gdyby wniosek ten przekazany został komisyji, zapadłby już niejako werdykt, że loża wolnomularska ma być utworzoną w Austrii. Nie zgadzam się z tem i głosować będę wspólnie z moimi przyjaciółmi politycznymi przeciw odesłaniu wniosku do komisyji. Przy głosowaniu zapadła uchwała odesłania wniosku Foreggera do komisyji

Nastąpił dalszy ciąg rozprawy głównej nad ustawą akcyjną. Artykuł 173 przyjęto bez dyskusji. Do artykułu 174 (notaryalne dokumenty) postawił dr. Kronawetter wniosek o opuszczeniu ustępu co do przymusowego sporządzania dokumentów przez notaryuszów; wniosek ten upadł i artykuł 174 przyjęto według wniosku komisyji. — Do art. 175 (treść umowy towarzystwa) nadmieniał dep. Neuwirth, że w tym artykule zasada jawności nie jest ściśle określona; wnoszono jeszcze kilka innych poprawek, które jednakowoż nie utrzymały się; rozprawy doprowadzono aż do art. 181.

Przy końcu posiedzenia odczytano wniosek dr. E. Czerkawskiego i tow. dotyczący uwolnienia fundacji istniejącej w Galicji na zapomogę dla gmin ubogich chcących budować szkoły, od opłaty podatków i należności rządowych. — Najbliższe posiedzenie dzisiaj d. 10. b.m. Porządek dzienny podaliśmy wczoraj.

PRZEGLĄD POLITYCZNY.

Austria - Węgry. Z Pragi dowiaduje się *Presse*, że Najj. Pan wraz z Najj.

Panią przybędzie we środę dnia 11. b. m. do stolicy Czech w odwiedziny do Cesarza Ferdynanda; urzędowego przyjęcia nie będzie. — Równocześnie dowiaduje się *Presse*, że staroczesi: Skreyszowski i Zeithammer rozeszali okólnik do gmin wiejskich z wezwaniem, „ażeby witały Najdostojniejszych gości w przejeździe przez Czechy i tym sposobem przyczyniły się do osiągnięcia od dawna upragnionej ugody, która jest możliwą tylko z łaski najmiłościwiej panującego nam Monarchy“.

Z efektów ogólnego długu państwowego, który na mocy ustawy z dnia 20. czerwca 1868 r. konwersji podlegają, konwertowano w miesiącu październiku 1874 r. i zapisano w księgi: 849.135 złr. w banknotach a 244.350 złr. w srebrze oprocentowanych, razem 1,093.485 złr. wal. austr. Do konwersji pozostaje jeszcze w banknotach: 7,091.462 złr. 8 i pół cent; w srebrze: 1,540.661 złr. 7 i pół ct. razem 8,632.123 złr. 16 cent.

Francya. Ciekawe szczegóły o propagandzie bonapartystów podaje korespondent paryski *Gaz. kol.* Oto co pisze: „Lubo zwycięstwo deputowanego Delisse - Eugrand w Pas de Calais przypisać należy głównie (?) agitacji orleanistów i legitymistów w okręgu Artois, to jednak dodać ono ducha bonapartystom. Postanowili oni teraz w celach agitacyjnych wydać kalendarzyk pod tytułem: *Aigle* (orzeł). Na pierwszej stronie tej książeczki umieszczony zostanie portret cesarzewicza, na dalszych portrety deputowanych stronnictwa „odwołania się do narodu“, a w końcu portrety kilku innych znakomitości tego stronnictwa, jako to: ks. Padoue, Chevreau, Pawła Cassagnac i innych. Rozumie się, że treść tego dziełka będzie apologią cesarstwa. *Le Français* i inne dzienniki prawego centrum zdziwiają się, gdy w książeczce tej zobaczą portret deputowanego z Pas de Calais, którego wybór wedle ich mniemania był zwycięstwem separatatu. Wielu deputowanych zamówiło sobie rzeczoną broszurkę, a deputowany departamentu Nièvre kazał sobie przysłać 4000 egzemplarzy tego dziełka. Zdaje się, że każdy wyborca, który głosował na tego deputowanego, otrzyma jeden egzemplarz w upominku noworocznym. Oprócz tej publikacji rozdają bonapartyści fotografie cesarzewicza w ogromnej ilości. Nadto rozdają obecnie po koszarach wojskowych broszurę pod napisem: *Les Titres de la Dynastie imperiale*. Rozpowszechniają broszurki w których we wszystkich miastach garnizonowych jest rzeczą od dawna praktykowaną. Agencji, którym zadanie to poruczono nie udają się wprost do koszar, nie starają się zbliżyć do wojskowych w lokalach publicznych, lecz znając oficerów i żołnierzy w putkach, sprzyjających sprawie cesarstwa, udają się do nich i przez nich rozpowszechniają bonapartystowskie pisma ulotne.“

— Kandydat bonapartystowski na deputowanego Izby wersalskiej w departamencie Drome, nazwiskiem Morin, ogłasza obszerny okólnik do wyborców, w którym dowodzi, że głosowanie wyborców będzie mia-

ło w tym wypadku znaczenie przeważnie socyalne; o sobie zaś pisze, że kandydaturę jego postawiła koalicja wszystkich umiarkowanych i porządek miłujących stronnictw. Na zarzut czyniony mu przez przeciwników że jako członek Ciała prawodawczego głosował za wojną, odpowiada Morin odwołaniem się na dziennik urzędowy, w którym wyraźnie jest zapisanem, że należał on do tych 83 członków Ciała prawodawczego, którzy przeciw wojnie głosowali. Morin ma mieć wielkie widoki powodzenia w tym departamencie, gdyż przeciwnik jego Madiere-Montjau należy do stronnictwa skrajnego a wyborcy wiedzą o nim, że w r. 1851 walczył na barykadach przy boku Baudin'a. Ludność departamentu Drome jest konserwatywną, miłuje nadewszystko pokój i porządek publiczny, ztąd też nie może Montjau liczyć na wielkie u niego poparcie.

— Czterech deputowanych departamentu Dordogne, a między nimi dwaj byli ministrowie Fourtou i Magne wręczyli ministrowi spraw zagranicznych podanie, w którym żalą się na postępowanie rządu w Chili z pewnym Francuzem, nazwiskiem, Aureli Antoni Tonnens. Tenże udając się z kilkoma innymi Francuzami do Patagonii, ażeby tam zawiązać stosunki handlowe z Indyjancami, pojmany został na otwartem morzu przez załogę okrętu wojennego państwa Chili i od dnia 17. lipca siedzi w więzieniu. Rzeczone podanie kończy się następującym ustępem: „Mamy zaszczyt zwrócić uwagę Waszej Excellencyi na ten niezwykły fakt uwięzienia p. Tonnens'a i prosić Waszą Excellencyę o interwencyę w sprawie naszego ziomka i jego towarzyszy niedoli. Rząd francuzki nie może żadną miarą wydawać na pastwę nieprzyjaciół Francuza, któremu żadnego przestępstwa zarzucić nie można.“

— *La Presse* i *Agence Hav.* zamieszczają następujący komunikat: „Z korespondencyj dzienników zagranicznych wynika, że ks. Decazes umiał sobie zdobyć wyborczą pozycyę w świecie dyplomatycznym europejskim. Wszystkie gabinety uznają jego takt i roztropność, a nawet w Berlinie oddają słusność jego znakomitemu zdolnościom, których dowody złożył w niejednej trudnej sprawie.“

— Z Nicei donoszą agencji Havas'a: „Zdaje się, jakoby miasto nasze skazane było na nieustanne agitacje polityczne. Najprzód mieliśmy tu wielkie wzburzenie umysłów z powodu wyborów uzupełniających do zgromadzenia narodowego; następnie wrzasy tu namiętności z powodu pobytu Thiersa w murach naszego miasta; obecnie zaś roznoszą z domu do domu petycyę do podpisu, które żądają zatrzymania prefekta Villeneuve-Bargemont.“

— W ostatnim numerze *Latarni* wyzwał Rochefort, bawiący obecnie w Genewie, redaktora *Paris Journal* Henryka de Pene za obelgi osobiste w czasie, gdy Rochefort był na deportacji. De Pene przyjął wyzwanie a pojedynek miał się już odbyć w Szwajcaryi.

— Don Carlos nadał kilku publicystom francuzkim, a między innymi redaktorowi *Opinione Nationale du Midi* orderzy hiszpańskie. Jeden z dzienników półurzędowych donosi, że rząd francuzki będzie sa-

trzeci tamtędy droga wypadnie — to zastanie tylko śnieg i lodowce. Ta sama legenda powtarza się nad Renem; brzegom wiekopomnej rzeki smutną Ahaswer zapowiada przyszłość. Mówi on, że gdy po raz pierwszy zwiedzał nadreńskie kraje, to w wielu okolicach spotykała bujne jodłowe lasy, na tem samym miejscu zobaczy kiedyś ciernie i szczątki miast zniszczonych trzęsieniem ziemi; a gdy po raz ostatni nad Ren się wybierze, to będzie musiał iść godzinami zanim znajdzie pręt do swojej miotły.

Zdaje mi się, że te podania o Ahaswerze nie są utworem szwajcarskiej wyobraźni, ale się tam dostały z kąd inąd, wiadomo bowiem, że Ahaswer i w innych krajach te same miał szerzyć przepowiednie.

Przepowiednie te zgadzają się z teorią historyczną utrzymującą, że ludzka kultura wycieńcza ziemię, i że tam gdzie ongi żyłszy były niwy i bogate stały miasta musiała z czasem nastać pustynia. Odnosi się to przedewszystkiem do mniejszej Azji, do Syrii, do Palestyny.

W Szwajcaryi, i w ogóle w Alpach mogła ta przepowiednia tem głębiej zapuścić korzenie, o ile że groźna przyroda zawsze tam zmienia powierzchnię ziemi, i ciągle dla człowieka gotuje niespodzianki.

Dziwić się prawie nie możemy, jeżeli Alpy tylko gdzie niegdzie witały nas zabytkami rzymskiej potęgi.

Dolina Adygi jest pod tym względem może najszcześliwszą Adyga płynie na początku swego biegu kilka mil doliną Vintschgau na wschód, i dopiero koło tyrolskiej wioski Forst zrywa się gniewnie, spada ze znacznych wysokości pieniając się i szumiąc, i w jednej chwili zwraca się w przeciwnym kierunku, ku południowemu zachodowi, roz-

lewając się w szerokiej, urodzajnej dolinie. Dolina ta jest właściwą doliną Adygi, i ciągnie się ku Botzen.

Otóż na załomie Adygi, naprzeciw dwóch dolin zamkniętych częścią nagimi, częścią lesistemi Alpami, na wysokiej górze stanął starożytny zamek Tyrol, od którego kraj cały wzięł nazwę w spuściznie. Ostatnie czasy nie dobrze się zasłużyły około poważnego zamczyska, chcąc go bowiem ratować od zupełnego zniszczenia zamieniły go w jakąś nieforemną kamienicę, na której dach z cegieł z jednej strony podnosi się do znacznej wysokości, z drugiej znów bardzo nisko spada, tak, że biedne zamczysko wygląda jakby sobie podochociło na tyrolskim winie, i na bok założyło kapelusz.

Widząc to zamczysko z daleka, nie ma się nawet ochoty zbliżyć do niego, tak wygląda niepokojnie i nie ciekawie; gdy się jednak wyjedzie na górę, gdy się minie przepaść z lasem kasztanowym, i tunel odwieczny, i przejedzie się przez starą bramę poważnym na nas spoglądającą granitem, to duch w nas wstępuje, i spodziewamy się, że przecież znajdziemy jakie dawne pamiątki.

I rzeczywiście! Odwizni prowadzi nas do kaplicy, której kamienne odrzwia z jedenastego lub dwunastego wieku dalekiej nawet warte podróży. Są one jednym z najciekawszych zabytków niemieckiego smaku w średnich wiekach, jaki mi się tylko spotkać zdarzyło.

Jak dzikiem manowcami chodziła średniowieczna fantazyja, jakie miewała pomysły — dzisiaj nawet uwierzyć trudno.

W jaki p. sposób uzmysłowił sobie tyrolski artysta odkupienie ludzkości? Oczywiście zaczął od grzechu: więc z jednej strony wyrzeźbił centaury strzelającego w nie-

biosy, z drugiej smoka ogniem zięjącego i opierającego się wyższej władzy. Tą władzą zaś jest orzeł, który usiadł smokowi na głowie i tak go biedaka za nos mocno trzyma, że smok rzeczywiście z tą nad nim stojącą potęgą rady sobie dać nie może. Walka więc u niego nic się nie przydała, następuje upadek ludzkości. I tak: jedna płaskorzeźba przedstawia Adama i Ewę w raju wobec węża kusiciela, na drugiej są już uzmysłowione skutki grzechu, do czego służy smok połykający paszeta i ogonem dwóch nieszczęśliwych grzeszników, i lew z ogonem zakończonym jak ułańska lanca guiewnie szukający ofiary. Dość jednak było przedstawienia nieszczęść spadających na ludzkość; zaczyna się odkupienie: więc Dawid wyrwa już duszę ludzką w postaci owcy z ogromnej lwiej paszety, a nad tem wszystkim panuje dopiero Chrystus na krzyżu, i upokorzeni ludzie wielkimi obcęgami wyciągają mu z rąk goździe.

Oto historia przedstawiona na jednych z odrzwi tyrolskiego zamku. Dziwaczności i rubasznosci rysunku nie zdołałbym opisać, a dziwi mnie on tembardziej, że w pobliskich Włoszech już podówczas rysunek stał wcale wysoko, a podobne smoki jak w Tyrolu, tylko o wiele lepiej rysowane, znajdujemy w kościele św. Marka na mozaikach sklepienia.

Rzeźbiarze jednak tyrolscy z dwunastego wieku nietylko że gorsze mieli wyobrażenie o pięknie, aniżeli artyści późniejszych Włoch, ale co więcej, nie można ich nawet porównywać z rzeźbiarzami asyryjskimi, co zdołali mury Ninwy.

Stary zamek tyrolski, co pamięta czasy rzymskie, a może i niejednego zabytek klasycznej sztuki, musiał się zdziwić, gdy mu wieki średnie takie dziwaczne założyły o-

drzwia. Staruszek widocznie dużo przeżył, i już mu krew w żyłach zastygła skoro się nie oburzył na tych, co w nowszych czasach pomalowali mu poważną średniowieczną kaplicę jak *Kurhaus* Merański!

Mógł on rzeczywiście zobojeźnić, bo po jego murach przeszli Rzymianie, przeszli germańscy książęta Tacyta; pod starą bramą stały hordy Longobardów i Bajuwarów, po jego komnatach chodzili wysłańcy królów bawarskich, margrabiów z Werony; przez jego okna spoglądali dumni biskupi z Brixen i z Trydentu, on wreszcie dał nazwisko tyrolskiemu domowi, i widział jak książęta habsburscy obejmowali go w posiadanie.

Mało który zamek w świecie przeszedł tyle kolei, przetrwał burzę wędrowek ludów, a ażeby mieć tak niepospolitą przeszłość, trzeba było stać nad jedną z tych dróg publicznych, która wszystkie pamięta narody.

Prześlizny widok rozciąga się z okien Tyrolu. Przed nami przepaść, u stóp góry winnice i łąki, tudzież stary Meran na brzegach spienionej Adygi; po prawej, w dal, ciągnąca się dolina Vintschgau; chłodna i poważna; po lewej szeroka, piękna, kwitnąca dolina Adygi, zasłana kobiercami najpiękniejszej zieleności.

Ow wódz rzymski, co na przełomie dwóch dolin w celach wojskowych zakładał stację wojskową *Teriolis*, wybrał mimowoli może najpiękniejszy punkt z całej okolicy. A był to punkt niepospolitej wagi; niedość bowiem, że bronil drogi i mostu na Adydzę, ale nadto ochraniał handlowe miasto: Maję, które pod skrzydłami twierdzy mogło się rozwijać swobodnie.

(Dokończenie nastąpi.)

downie ściągali tych, którzyby się ośmielili nosić te ordery.

Anglia. Gladstone wydał pismo do tych „rodaków katolickich, którzy chętnie zechcą go słuchać.“ Pismo to zawiera w sobie dalsze rozwinięcie pisma „o rytualizmie“, które Gladstone ogłosił w październiku w *Revue contemporaine*. Gladstone oświadcza, że pismo to było zaczepione przez wielu jego przyjaciół, którzy przeszli na katolicyzm; miało ono jednak więcej obronny niż zaczepny charakter. Każdy ma prawo, powiada Gladstone, zastrzedz się naprzód przeciw Papięzowi, powtóre przeciw jego spółnikom i stronnikom, a po trzecie, przeciw tym, którzy w obec nadużyć pozostali neutralnymi i nieczynnymi. Rzym średniowieczny domagał się panowania świata. Rzym nowoczesny niczego się nie rzekł pod tym względem i niczego nie odwołał. Owszem, stanowisko Papieża utrwalilo się, gdyż w średnich wiekach nawet podczas najciślej wiary kościelnej, stała przeciw Papięzowi silna opozycja, gdy dziś opozycja ta pobita została dekretami watykańskimi. Gladstone wykazuje, że Rzym zmienił *credo* swoje. Rzym wydostał ze swojej zbrojowni starą broń, o której wątpiono, aby się przydała. Niepodobna wrócić do rzymskiej wiary kościelnej, nie poświęcając patriotyzmu obcemu monarche. Rzym odechnął od siebie myśl państwa nowoczesnego i nauki dziejów. Wtargnięcie Kuryi w zakres życia państwowego miało cel wyłącznie polityczny. Walka kościelna w Niemczech jasno to wykazuje. Gladstone mówi dalej: „Niechcąc stać w tej walce jako arbiter, ale powie działabym; iż Prusy nie same jedne są tu zaczepione; owszem, walka przechodzi także na inne kraje, szczególnie na Austryę. Nie można zaprzeczyć, że dekreta watykańskie są przyczyną obecnego niebezpiecznego stanu. Gdyż jak dawniej we Francji mówiono, że Europa nie może być spokojną, jeśli Francja będzie wzburzona, tak dziś to samo da się słusnie o Niemczech powiedzieć.“ Reszta tego pisma zajmuje się dawniejszą polityką liberalną, której trzymano się pod względem szczególnie Irlandyi, a w końcu stawia program polityki, która w przyszłości musi przeważać w Anglii.

Hiszpania. Z obozu karlistowskiego pod Irun otrzymała *Germania* następujące doniesienia:

Bateria San Marcial 4. listop. Dziś o godzinie 7. rano rozpoczęli Karliści bombardowanie Irunu. Republikanie słabo odpowiadają na strzały. Skoro tylko wyłom zrobiony zostanie, uderzą Karliści prawdopodobnie do szturm. Don Carlos przybył właśnie z gwardyą przyboczną na widownię wypadków wojennych.

5. listopada, 10 min. rano. Rozpoczęte wczoraj bombardowanie Irunu trwało do godziny 5. wieczór. Ogień baterji karlistowskich skierowany był wyłącznie na fort. Mendville, park artylerji i ratusz ufortyfikowany. Strzały były nadzwyczaj celne. W nocy baterja moździerzy rzuciła do miasta kilka pocisków głównie dlatego aby niepokoić załogę. Dziś rano o godz. w pół do 8. rozpoczęły baterje na nowo ogień a szturm nastąpi prawdopodobnie jutro w nocy. Mówią, że z San Sebastian wysłano w kierunku Irun 2.000 ludzi posiłków. Wojskom tym trudno będzie wyładować, a w każdym razie przybędą one za późno. (?) Załoga republikańska podpaliła w mieście dwa domy, będące własnością Karlistów.

Wszystkie wzgórza okoliczne po stronie francuskiej zajęte były przez licznych widzów; władze francuskie śledziły z tamtąd bacznie przebiegu operacji. Także konsul niemiecki z Bayony znajdował się tam i miał wyrażać głośno swe niezadowolenie ilekroć pocisk karlistowski ugodził celnie w pozycje jego przyjaciół.

Pewien człowiek, któremu powiodło się wymknąć z Irun, opowiadał nam, że republikanie ponieśli wczoraj znaczne straty w ludziach, i że dwa działa zostały im zdemontowane.

Straty Karlistów wynoszą do tej chwili 3 zabitych i 15 rannych.

W tej samej sprawie pisze korespondent *Vaterlandu* z Verol: „Dziesięć batalionów karlistowskich, oblegających forteczkę Irun spierało się o zaszczyt pierwszego ataku na miasto. Los rozstrzygnął na rzecz bataljonu guipuzcojskiego, który też pełen ochoty do boju, czeka z niecierpliwością na sygnał.“

Na około Bilbao wystawili Karliści znaczną liczbę baraków, aby im wygodniej było podczas zimy oblegać miasto. Co się tyczy Pampelony, to wszystkie drogi prowadzące do tej twierdzy z Aragonii i od rzeki Ebro zostały w obwodzie sześciu mil nietylko poprzerywane, lecz formalnie przeorane plugiem, tak, że żaden wóz z żywnością nie może absolutnie dostać się do miasta.

Turecja. W odpowiedzi na notę zbiorową Austrii, Niemiec i Rosyji w sprawie traktatów handlowych z Rumunią, wystosował Aarifi-basza do posłów tureckich w Wiedniu, Berlinie i Petersburgu następującą notę:

„Turecki minister spraw zagranicznych, Aarifi-basza do Ich Excellencyj pp. Raszydabasz, Kiamila-basz i Aristarchego-beja.

K o n s t a n t y n o p o l , 23. p a ź d z i e r n i k a 1874. Właśnie uczyniony został ze strony trzech mocarstw północnych krok zbiorowy. Pierwsi dragomanowie ambasad Austrii, Niemiec i Rosyji zakomunikowali mi równobrzmiącą instrukcję swoich szefów w przedmiocie prawa księstw Naddunajskich zawierania traktatów handlowych z obcymi mocarstwami. Mam zaszczyt przesłać Panu w załączeniu kopię tej instrukcji.

Wynika z niej, jak W. Exc. się przekona, że gabinety wiedeński, berliński i petersburski ze względu na swe materialne interesa i położenie księstw oświadczają, że przysłuży im prawo zawierania z temi księstwami bezpośrednich i osobnych układów cłowych, przewozowych i handlowych. Gabinety te dają nam przytem zapewnienie, że rokowania w tym względzie nie będą miały charakteru politycznego. Znaczenie, jakie rząd cesarski przywiązuje do każdego komunikatu ze strony trzech zaprzyjaźnionych z nim mocarstw, nakłada nań obowiązek wypełnienia o ile możliwości ich życzeń. Trzymaliśmy się zawsze tej zasady tak dalece, że gdy gabinet wiedeński najprzód sam wystąpił z propozycją udzielenia księstwom prawa zawierania układów handlowych z zagranicą, pierwszą myślą naszą było wynaleźć drogę wyjścia, za pomocą której, bez naruszenia praw Wys. Porty, moglibyśmy zadość uczynić wymaganiom sytuacji.

Rząd cesarski umie dobrze ocenić wszystkie, mniej lub więcej pośrednie, mniej lub więcej ważne interesa, stojące w związku z tą kwestyą; nie zapoznaje on ani tych interesów ani konieczności powzięcia praktycznego postanowienia. Nie wahałby się też wcale przystąpić do rozwiązania tej kwestyi w sposób zaproponowany, gdyby nie okoliczność, że rozwijanie takie wychodziłoby daleko po za cel nakreślony.

Trzy mocarstwa, czyniąc ów krok, złożyły wprawdzie równocześnie oświadczenie, że nie chcą wcale osłabiać węzłów, łączących księstwa z dworem zwierzchniczym — oświadczenie to przyjmujemy z zadowoleniem. Jesteśmy jednak zniewoleni zapytać się, czy nowy ten cios, wymierzony przeciw traktatowi paryżkiemu nie pociągnie za sobą takich jak dawniej następstw, czy nie może nadejść chwila, w której wola ludzka okaże się za słabą do powstrzymania prądu, który wywołany został szeregiem naruszeń traktatów.

Zapartywanie to nie polega wcale na mylnym pojęciu roszczeń podnoszonych przez księstwa. Znamy nam jest dobrze rozciągłość przywilejów, jakich księstwa te pod względem administracyjnym i handlowym używają. Przyznajemy, że mocarstwa, których poddani mają stosunki z Mołdawią, Wołoszczyzną i Serbią, chcą się liczyć z okolicznościami, jakie wynikają ze szczególnych stosunków tych księstw; lecz trudnoby nam było wyciągnąć ztąd wniosek, któryby kwestyę tę przenosił na inne pole niż pole traktatów.

Uważamy za stosowne pominąć stanowisko prawne i uniknąć tym sposobem dyskusyi, któraby nas zmusiła zapytywać o zdanie wszystkie mocarstwa, podpisane na traktacie paryżkim. W sprawie tej jednak chodzi nam głównie o to, by rządy księżęce odniosły się wprzód z zapytaniem do dworu zwierzchniego z tego. Propozycja nasza pozostawia wolną drogę każdemu rokowanu prawnemu i stara się jedynie ułatwić osiągnięcie rezultatu, do którego trzy mocarstwa północne w interesie swych poddanych zmierzają. Niedogodności wynikające z braku obowiązujących i stanowczych zobowiązań pod względem nieustającego rozwoju dróg komunikacyjnych, mogą, zdaniem Wys. porty całkowicie być usunięte nawet bez naruszenia traktatów. Nie chodzi tu o samą formę tylko, jak to niektórzy sądzą.

Książęta Kanclerze (Gorczków i Bismarck) i hr. Andrassy mogą być pewni, że wyższe względy nakazują nam nie schodzić ze stanowiska, które od pierwszej chwili zajęliśmy. Mamy nadzieję, że i Exc. przyjmie to uwagi z taką samą lojalnością, z jaką my wyrażamy nasze zapartywanie.

Proszę Pana, byś depezę niniejszą zakomunikował księciu kanclerzowi (ministrowi spraw zagranicznych cesarza i króla) i zostawił mu jej odpis.

Przyjm Pan etc. *Aarifi-basza*.

Ameryka. Rezultat wyborów do kongresu amerykańskiego zwraca powszechną uwagę nawet w Europie, która nie zwy-

ła się wiele troszczyć o sprawy zaatlantyckie. W sytuacji politycznej w Stanach Zjednoczonych zaszła zmiana wielkiej doniosłości. Domiujące dotąd stronnictwo republikańskie (po europejsku centralistów) zaczyna tracić grunt pod nogami i kto wie, czy w krótko już nie nadejdzie chwila, w której ster oddać będzie musiała w ręce opozycji czyli t. z. demokratów. Przez dziesięcioletni przeciąg czasu po wielkiej wojnie secesjonistów, nie udało się stronnictwu republikańskiemu uspokoić południe i skonsolidować tamtejszych stosunków.

Dzienniki amerykańskie przynajmniej oświadczają, że południe mocno jest niezadowolone i gotowe do powstania, a jeżeli rokosz z r. 1861 był nieuzasadnionym, bo skierowany przeciw rządowi najłagodniejszemu i najsprawiedliwsiemu, to obecnie istnieje aż nadto dostateczny powód do niezadowolenia. Rządy, okrojowane Stanom południowym są po prostu zorganizowanym rozbojem, a południe protestuje tylko przeciw temu w legalne formy przebranemu łupieżtwu.

Widać z tąd, że przesilenie na południu bliżkiem jest wybuchu, który jednak zażegna może wiadomy już rezultat wyborów.

Stronnictwo autonomistów t. z. demokratyczne odniosło przy nich sukces niemały. W izbie reprezentantów rozporządzać ono będzie imponującą większością 70 głosów, a nawet w senacie liczba jego reprezentantów równa się prawie liczbie republikańców. Przygotować się zatem trzeba na ważne reformy w wewnętrznym urządzeniu Stanów Zjednoczonych i zmiany w ustawodawstwie i administracyi w myśl życzeń autonomistów. Kongres obecnie wybrany trwać będzie do listopada 1877, w którym to roku przypada także nowy wybór prezydenta Stanów.

KRONIKA

— **Mianowania.** Najj Pan nadał porucznikowi 5 pułku dragonów, Zygmuntowi Longschamps-Berrier, jako kawalerowi orderu żelaznej korony III klasy, szlachectwo austriackie.

Podpułkownik pułku ułanów ks. Schwarzenberga nr. 2, Fryderyk br. Kellner-Köllenstein, przeniesiony został w stały stan spoczynku.

Kapitanowi pułku piechoty arcyks. Karola Salvator nr. 77 Henrykowi Rajskiemu udzielił Najj. Pan w uznaniu zasług położonych dzięki wieloletniej działalności jego nauczycielskiej przy szkółach wojskowych, wojskowy krzyż zasługi.

— **W teatrze** dziś przedstawioną będzie opera w 4 odsłonach Donizettiego *Napój miłosny*.

† **Ks. Jan Kucharski** dr. teologii, emerytowany proboszcz Trembowelski i profesor studium biblijnego na wszechnicy tutejszej zmarł tu wczoraj przeżywszy lat 69.

○ **P. Antoni Ursprung**, dyrektor ruchu kolei Karola Ludwika, powrócił z Wiednia do Lwowa.

≡ **Szef stacyi** w Krasnem, p. J. Schneider, przeniesiony został w tym samym charakterze do Tarnowa, szef stacyi zaś w Mościskach, p. Koszyk do Krasnego.

○ **Opalanie wagonów.** Od dzisiaj wagony wszystkich pociągów pospiesznych i osobowych kolei Karola Ludwika bywają opalane.

— **P. August Bielowski**, kustosz tutejszego Zakładu imienia Ossolińskich, jak donoszą dzienniki warszawskie bawi obecnie w Warszawie.

— **Wypadek kolejowy.** Na drodze żelaznej Charkowsko-Mikołajewskiej w Rosyji przed kilkoma dniami spotkały się dwa pociągi osobowe i tak nieszczęśliwie na siebie uderzyły, że maszynista i konduktor stracili życie, trzy osoby zaś odniosły kalectwa i rozbiło się czternaście wagonów.

† **August Secretan**, najznakomitszy optyk współczesny, zmarł niedawno w Paryżu. Sławny astronom Flammarion nazywa zgon Secretana wielkim ciosem dla astronomów i fizyków. Przed dwoma laty Secretan przy pomocy dwóch młodych astronomów, poleconych mu przez Flammariona podjął się wykonania wielkiego teleskopu dla obserwatorium paryskiego, teleskopu któryby rozmiarami prześcigał wszystkie dotychczasowe; śmierć nie pozwoliła mu dokonać tego dzieła. Podczas obłędzenia Paryża, Secretan przydzielony do służby ambulatoryjnej, nabrał się śmiertelnej choroby, która skończyła się zabójczym krwiotokiem. Zmarł liczył dopiero 41 lat.

— **Nową przestrożę** dla europejskich wychodźców do Ameryki ogłasza nowojorski *Times* w jednym z ostatnich swych numerów. Rolnicy — powiada ten dziennik — niech się w jesieni nie wychylają nawet za próg swych chat w Europie, jeżeli nie chcą zginąć z głodu w Ameryce. Oficjalisci i kupcy bez kapitału również nie mają co robić za Oceanem. Naj-

prędzej jeszcze znaleźć by tam mogli zajęcie zręczni rękodzielnicy, gdyby nie stały im w drodze liczne Stowarzyszenia miejscowych robotników, które w danym razie zmuszają ich do przyjęcia udziału w zmwach. W ogóle dla cudzoziemców żadnych prawie widoków nie przedstawia obecnie świat zaatlantycki.

— **Sucha jesień.** Donosiliśmy niedawno, jak niski jest obecnie stan wód środkowo-europejskich, mianowicie Łaby i Renu, z dzienników warszawskich zaś dowiadujemy się, że i Wisła w ostatnich tygodniach, zeszła do rzędu małych potoków. Dnia 6. b. m. wspaniała ta rzeka miała trzy cale głębokości!

— **Wielki pożar** nawiedził d. 1 b. m. miasto Kronsztadt w Rosyji. Zgorzało 197 kamienic a tysiące ludzi zeszło na nędzę. Z gmachów publicznych zgorzała cerkiew św. Włodzimierza, hotel „Paryżki“, oraz bazar z 50 magazynami kupieckimi. Szkoda ogromna.

— **Hrabia Arnim** nim opuścił szpital Szarytek w Berlinie, wręczył dyrektorowi tego zakładu 50 talarów na rzecz ubogich rekonwalescentów i zobowiązał się przez całe życie corocznie wypłacać takąż sumę szpitalowi

— **Wystawa filadelfijska.** Z Nowego Jorku donoszą pod dniem 20. października. Zaproszenie wydane ze strony rządu Stanów Zjednoczonych do udziału w wystawie filadelfijskiej r. 1876 dotychczas przyjęte zostało przez 21 państw. W liczbie tej znajdują się z państw europejskich: Norwegia, Szwecya, Niemcy, Francya, Belgia i Niderlandy. Bardzo pożądanym byłoby rychłe zdecydowanie się Anglii co do udziału w tej wystawie, gdyż wyroby angielskie na każdej wystawie są przedmiotem szczególniejszego zajęcia. Jeden z dzienników filadelfijskich, poświęcony grze szachowej, wzywa szachistów europejskich, ażeby przyjeżdżali do Filadelfii na wystawę, gdyż w tym czasie odbędzie się tam wielki międzynarodowy turniej szachowy. W turnieju tym pierwszą nagrodę stanowiąć będzie kwota równająca się dwóm piątym częściom wkładek zapasników. reszta zaś wkładek w odpowiednim stosunku podzieloną będzie na trzy jeszcze premie.

— **Wyprawę podbiegunową** w celu wyszukania szczątków nieszczęśliwego okrętu *Prince Albert*, który lady Franklin w r. 1851 wysłała była z poleceniem odszukania śladów wyprawy swego męża, ukończył szczęśliwie okręt rybacki *Polinia*, który niedawno zawinął do przystani Dundee. Pomiędzy znalezionymi szczątkami znajduje się puszka z zapiskami kapitana Kennedy, dowódcy okrętu *Prince Albert*, z których to zapisków okazuje się, że wspomniany okręt przepędzić musiał zimę w zatoce Battyego i dopiero dnia 6. sierpnia 1852 uwolniony od lodowców nawałów ruszył dalej. — W bieżącym roku w ogólności rybacy zajmujący się połowem wielorybów zapędzali się bardzo wysoko na północ, po raz pierwszy przebyli cieśninę Bellota i docierali do przylądka Fox, ostatecznej kończyny północnej, jaką w r. 1858 osiągnęła wyprawa naukowa Leopolda Clintocka.

— **Tysiąclecie nasiona.** Naukowe czasopismo francuskie *La Nature* podaje bliższe szczegóły, oraz ryciny przedstawiające osobliwszą roślinę (rodzaj grochu), której nasiona przez tysiące lat przechowywały się w mumiach egipskich. Wspomniane czasopismo opowiada mianowicie co następuje: Znany generał Anderson, który przez wiele lat zajmował się odkopywaniem starożytnych zabytków w Egipcie, odkrył był między innymi sarkofagi kamienne z mumiemi, które przed tysiącami lat zostały w nich złożone. Przy jednej z tych mumií znalazł kilka zasuszonych ziarek grochu, które po powrocie swym z Egiptu zasadził w Guernesey. Troje z tych nasion grochowych przyjęło się i tak zrodziło, że następnego już roku zasiał Anderson tym egipskim grochem znaczny kawałek ziemi. Roślina wzrastała bardzo bujnie, a łodyga jej wyrastała niekiedy na dwa metry wysoko. Kwiat dziwnej świeżości miał kolor biały lub różowawy. Co jednak najosobliwsza, to kształt łodygi, która przy ziemi jest bardzo cienką a ku górze co raz to grubieje, tak że podpierając ją trzeba tykać, ażeby pod ciężarem własnym nie złamała się u spodu. Stanowi ona w dziedzinie botaniki coś tak jedyne w swoim rodzaju, że wzbudza podziw wszystkich botaników. Dodać należy do charakterystyki osobliwszej rośliny o której mowa i to, że strączki wyrastają u niej tylko na samym wierzchołku, a nie jak u innych znanych rodzajów grochu, wzdłuż całej łodygi.

— **Grobowiec Szekspira** w kościele farnym w Stratfordzie niszczał już bardzo wraz z całym tym kościołem. Niedawno wolno mularze angielscy pod przewodnictwem mistrza swego sir Ellhota przedsiębrali pielgrzymkę do tego grobowca, przyczem ofiarowali farze stratfordzkiej piękne okno malowane. Na kamieniu grobowcowym, pokrywającym zwłoki wielkiego mistrza sceny znajduje się napis przez samego Szekspira ułożony, a zakazujący pod grozą przekleństwa, naruszenia śmiertelnych szczątków, w grobowcu spoczywających.

— **Handel wyrobkami chińskimi** (Kuli) prowadzony między Macao i Peru był źródłem mnóstwa rozmaitych nadużyć, ja-

kich się dopuszczano na biednych „Kulisach.“ Żowienie włościów przez oszustów w Berlinie, pisze korespondent „Gazety Kolońskiej“ z Hong-Kong, jest istną zabawką dziecianną w porównaniu z łowieniem, kupowaniem i sprzedawaniem Chińczyków, którzy jako Schuttsei (dosłownie świnki) byli wyprawiani do Peru, gdzie obchodzono się z nimi gorzej, niż z niewolnikami. Nakoniec ulegając moralnemu naciskowi innych państw, rząd portugalski postanowił znieść tak zwane „bióra emigracyjne w Macao.“ Z okoliczności tej „Overland China Mail“ podaje długą listę okrętów transportujących kulisów, na których wynikły zaburzenia, lub które stały się ofiarą innych klęsk, a między innymi wielkiej śmiertelności. Ilość takich statków od 1845 do 1875 wynosiła 318. Na 23 miał miejsce bunt, i w trzynastu razach załoga wymordowana została całkowicie lub w większej części rachując w to oficerów. Śmiertelność niekiedy srożyła się na tych okrętach straszliwie. „Lady Montague“ z zabranych w Macao 450 kulisów straciła około 300, „Waverley“ 295 na 442, „Kalwin“ 110, „Flora Temple“ zatonała ze wszystkimi ludźmi przy brzegach Kochinchiny; znajdowało się na niej 850 Chińczyków. „Dea del Mare“ zabrał 350 kulisów, dowiozła zaś do Taiti tylko 162; statek „Jeddo“ z 480 ludzi przyszedł do portu 80, „Providenza“ z 380 zaledwie 42. Na „Dolores Ugarte“ płynęło 600 kulisów, nieszczęśliwi ci sami podpalili statek, i wszyscy zgorzeli żywcem w płomieniach.

— **Ślub w balonowej łódce**, zaczyna się upowszechniać w Ameryce. Dzienniki nowojorskie przynajmniej podają następującą korespondencją z Cincinnati: Bardzo obfity w wrażenia wycieczkę balonową podejmował dnia 12. października profesor tutejszy Donaldson w towarzystwie orszaku weselnego złożonego z sześciu osób i pastora. Gdy balon wzbił się do wysokości mili nad miasto akt ślubny dokonany został w łódce balonowej po wszelkiej formie, poczem balon zaczął się spuszczać i szczęśliwie spadł na ziemię o trzy mile od miasta.

— **Wybuch prochu.** W zesłym tygodniu w jednej z prochowni pod Hounslow, w Anglii, skutkiem wybuchu prochu stracili życie czterech robotników, a dwaj ciężko zostali skałeczeni. Nie zdołano dojść przyczyny tego okropnego wypadku.

NOTATKI LITERACKO-ARTYSTYCZNE.

— **Akademia umiejętności.** Dnia 6. b. m. odbyło się posiedzenie *Komisji historycznej akademickiej*. Z kolei wydawnictwa komisji następują: Księga pamiątkowa Franciszka Ks. Medeksy (z XVII. w.) jako *Scriptores rerum polonicarum* Tom III. *Analecta historica saeculi decimi quinti* jako Tom II. *Monumentum medii aevi historica*. Dyr. Szujski zawiadomił komisję, że *Teki Naruszewicza*, największy zbiór materyałów do historii polskiej, zbierany z polecenia Stanisława Augusta dla biskupa-historyka, za wolą ks. Wł. Czartoryskiego w najbliższym czasie już do Krakowa do użytku Akademii przeniesionym zostanie, zanim zbiory Księcia w całości umieszczone będą w Krakowie. Nie tak pomyślnie, jak z księciem Władysławem Czartoryskim i miastem Krakowem, poszła sprawa z Sejmem krajowym co do odebrania obu Archiwów aktów ziemskich i grodzkich pod zarząd Wydziału. Z projektu Komisji historycznej, wypracowanego przez Dra M. Bobrzyńskiego a przedstawionego referentowi sprawy Archiwów p. Pietruskiemu, przeszły wprawdzie do Izby dwie poprawki wydziałowego projektu: t. j. warunki kwalifikacji naukowej urzędników archiwalnych i równość obu dyrektorów Archiwów krakowskiego i lwowskiego, atoli Sejm nie uznał sprawy ani za nagłą ani za dosyć dojrzałą i odesłał ją w trzecim już tygodniu swej sesji do Komisji prawnej, co równało się uchynieniu jej z porządku dziennego. Komisja prawna, pod przewodnictwem Dra Kabata na wniosek Dra Rydzowskiego jako referenta, przyjęła w całości myśl projektu Komisji historycznej i poleciła jej Wydziałowi, Dyrektor objawia przeto życzenie, aby w ciągu roku, przed sesją przyszłą sejmową za pomocą rozpraw drukowanych wywieścił sprawę Archiwów krajowych, podnieść ich wartość i przedyskutować ich najlepsze przyszłą organizację, przez co traktowanie tej sprawy na przyszłym posiedzeniu sejmowym znacznie ułatwiłoby się mogło. Nie należy też wątpić, że sprawa ta przy gorliwości Członka Wydziału Pietruskiego wczesnie dostanie się na stół Izby i ostatecznie załatwioną będzie. Przedstawiono następnie Komisji rękopisma: *Judicia bannita villae Jadownik*, *Liber formularum* z końca XV. w. i szczątki *Liber formularum* XIV. wieku, mieszczące akta dotyczące się dycezyji wrocławskiej, przesłane Komisji przez p. Okaza, nauczyciela gimnazjalnego w Tarnowie; Zbiór listów do konferencji radomskiej nadesłany przez p. W.; *Liber formularum* z XV. w. nadesłany przez ks. Cz. — P. Franciszek Kluczycki, wnosząc przepisane materyałów do Jana III. w kilku zbiorach, które przeglądał, przedstawił Komisji *Silva renum* do lat 1669 do 1673, układane prawdopodobnie pod okiem biskupa A. Trzebieckiego i mieszczące też rzeczy nowe i ważne. Dr. Franciszek Bylicki odczytał sprawozdanie o *Consulariach* krakowskich, wraz z opisem tychże zewnętrznym, zwracając na za-

warte w nich historyczne wiadomości uwagę Komisji, przyczem powzięto do wiadomości, że znaczną część najstarszego tomu *Consulariorum* (1398) odpisał już p. St. Link, Czł. Komisji. Z *lwowskiego grona komisji historycznej* otrzymano zawiadomienie o posiedzeniu d. 4. paźdz. na którym Dr. Stanisław Smolka zdawał sprawę z podróży odbytej po Wielkopolsce i Prusach w sprawach III. tomu *Monumentów Poloniae* A. Bielowskiego. Obszerne sprawozdanie Dr. Smolki, bogate w wiadomości o archiwach tamtejszych i w nowe zdobycze rękopiśmienne, drukowanym będzie w *Rozprawach akademickich*. Grono lwowskie przesłało zarazem dalsze prace około repertuarza historycznego.

— **Cacko złotnicze.** Z powodu zaślubin hr. Ryszczewskiego z księżniczką Radziwiłłówną, córką Wilhelma generała wojsk pruskich, za pośrednictwem warszawskiego domu komissowego Józefa Zeltt, obstalowany został u warszawskiego jubilera Józefa Wejnerta, *chateleine* do zegarka. Małe a kunsztowne to arcydzieło opatrzone jest 3 łańcuszkami i agrafką z godłami książęcimi w stylu z czasów Ludwika XV. U góry znajduje się płaszcz purpurowy gronostajowy z koroną książęcą, u spodu na 4 tarcach, jedna pod drugą, godła i herby państwa młodych, a w środku złote wieńce z różnokolorowego złota. Pierwsze dystyngowane osoby w odwiecznym mieście i sławny rzymski jubiler-złotnik Castelani wyrażali podziw nad piękną robotą naszego rodaka.

Wiadomości statystyczne o mieście Lwowie.

(A.) Pod tym napisem wydał p. T. Romanowicz, naczelnik miejskiego biura statystycznego, utworzonego w listopadzie r. 1872 w magistracie lwowskim — pierwszy rocznik dat statystycznych, odnoszących się do ludności m. Lwowa, jej wzrostu i stanu obecnego; do ruchu ludności od r. 1857 do r. 1872; do śmiertelności w roku 1873; do szkół publicznych; do cen i konsumpcji, handlu i komunikacji; a w końcu do zarządu funduszu gminy m. Lwowa. Przypnać należy, że kiedy z wymienionych działań jest starannie i wszechstronnie opracowany; należy się autorowi ta pochwała tem bardziej, ile że do r. 1872 nie miało miasto naszej podobnej instytucji, a chcąc przystąpić do zestawienia cyfr, potrzeba było zabierać się do tej żmudnej pracy bez żadnych pozytywnych danych, potrzeba było budować od fundamentów. Biuro statystyczne wraz z komisją statystyczną złożoną pod przewodnictwem prezydenta miasta, z trzech członków Rady miejskiej, z drugiego wice-prezydenta i naczelnika izby obrachunkowej, rozpoczęło swą czynność od ułożenia programu statystyki miasta, który w 20 działach obejmuje całość życia miejskiego. Każdy pojmie, iż w obec tej okoliczności, że w latach poprzednich tylko w niektórych działach życia miejskiego zbierano i przechowywano daty statystyczne, było istnem niepodobniestwem, w przeciągu niespełna dwóch lat wypełnić cały program. Przedewszystkiem więc wypadało opracować ten dział, który jest podstawą i punktem wyjścia prac tego rodzaju, tj. statystykę ludności i dlatego też mamy w pierwszym roczniku na pierwszym miejscu ten dział opracowany starannie według spisu ludności z roku 1869. Ażeby szerszą publiczność obznajomić bodaj pobieżnie z tą obszerną publikacją, pozwolimy sobie przytoczyć z niektórych działów głównych, wyliczonych na wstępie niniejszego sprawozdania, cyfry najważniejsze i najciekawsze.

Ostatni spis ludności sporządzony według stanu z d. 31. grudnia 1869 r. wykazał, iż Lwów liczy 87 109 mieszkańców. W rządzie miast dawnych polskich zajmuje Lwów co do liczby ludności drugie po Warszawie miejsce, a w rządzie miast austriackich miejsce czwarte po Wiedniu, Pradze i Aryesie. W stosunku do ludności miejskiej całej Galicji, która wynosi 977.179 (zaliczając do miast tylko te gminy, które mają prawo miejskie i liczą 2000 mieszkańców) wynosi ludność Lwowa 8.91% czyli mniej więcej 11 część.

W rządzie większych miast austriackich zajmuje Lwów co do wzrostu ludności czwarte miejsce. Od r. 1841 do r. 1869 wynosił wzrost ludności we Lwowie 30.920%. W r. 1869 było we Lwowie 42.295 mężczyzn a 44.814 kobiet, czyli na 100 ludności 48.550% mężczyzn a 51.450% kobiet, zaś na 100 mężczyzn 105.9 kobiet. W r. 1850 u było ludności męskiej 6.150%, żeńskiej 1.370%. Najwyższy stosunkowo procent mężczyzn jest w II. dzielnicy; następuje po niej śródmieście, dzielnica I., wreszcie dzielnice III i IV z najmniejszym procentem ludności męskiej. Stosunek ten jest w naszym mieście wiele korzystniejszym aniżeli w wielu głównych miastach prowincji austriackich z wyjątkiem Wiednia, Czerniowca i Zadary. Wiedeń miał w r. 1869 na 100 mężczyzn 102.4 kobiet, Linc 122.7, Salzburg 114.6,

Grac 111.7, Celowiec 109.0, Lublana 113.5, Tryest 110.8 kobiet. W Krakowie było na 100 mężczyzn 111.3 kobiet.

W r. 1869 było we Lwowie 25 693 kawalerów a 24.772 pańien; 15.439 małżonków a 15.214 małżonek; 1.138 wdowców a 4.734 wdów. Między r. 1857 a 1869 skłonność i możność zawierania małżeństw, zwiększyła się we Lwowie; na 100 mieszkańców, w wieku dojrzałym będących, znacznie mniejsza część, bo 29.840% jest w stanie bezżennym a 60.160% takich, którzy albo mają albo mieli własne domowe ognisko.

(Dokończenie nastąpi).

GOSPODARSTWO I HANDEL.

○ **Ruch na kolejach galicyjskich.** Obrót frachtowy na starszych kolejach galicyjskich wzmożł się znowu w tym tygodniu ubiegłym, a były to przeważnie transporty zboża, które jedynie podsycały ruch. Lepsze usposobienie na targach zagranicznych ożywiło spekulację, a komisyonarowie otrzymali liczne zlecenia. W Czerniowcach zawarto umowę na dostawę 18000 centnarów przynicy. W Brodach i w Tarnopolu miało pełne ziarno pszenicy i żyta bardzo dobry odyt; owies był poszukiwany dla Niemiec, a do Hamburga wysłano próbkę jęczmienia. Zakupowano zboże przeważnie w Galicji, bo targi rossyjskie nie następują na razie wielkich korzyści, a nadto rozchwytyją rossyjskie, konkurujące koleje między siebie wszelkie zapasy zboża, i przewożą je po cenach, które zaledwie pokrywają koszt przewozu. Do Podwołoczysk dowieziono osi bardzo znaczne zapasy zboża. Popyt objawił się ze strony górnego Ślązka, Saksonii, Ślązka i Czech. W skutek ponownego zaprowadzenia zbożowych ceł, zboże przeznaczone do Ślązka i Czech, zamiast iść drogą najkrótszą i najwłaściwszą, kieruje się przez Neubrunn *via* Mysłowice i tam, jako towar dowieziony przez związek cłowy, puszczany bywa w obrót bez opłaty cła.

Kolej Lwowsko-Czerniowiecka dowiozła w ostatnich 8 dniach 49.300 cent. towarów do dalszego przewozu; w transportach tych mieściło się najwięcej nasion olejnych i zboża; cukru było 2200, a manufaktów 820 centnarów. Bydła rzeźnego i opasowego wywozła ta kolej z swego obrębu 1150 sztuk wołów do Oświęcimia i Wiednia. Ruch osobowy zmniejszył się nieznacznie.

Kolej Karola-Ludwika miała ruch bardzo ożywiony z powodu bardzo znacznych dowozów zboża w Brodach, Podwołoczyskach i Tarnopolu, które w ostatnich 8 dniach wynosiły 63.800 centnarów. Wnioskując z dotychczas już zawartych i ogłoszonych umów o dostawę zboża, tudzież z nieustającego pogytu zagranicy, można śmiało twierdzić, że w najbliższej przyszłości przybierze wywóz zboża niezwykle rozmiary. Ze stacyj tej kolei, położonych w zachodniej części Galicji, wywożono prócz zboża także ziemiaki dla fabryki krochmalu w Tarnowie; dowieziono tam w ostatnich 8 dniach blisko 128.000 cent. ziemiaków. W Bochni i w Wieliczce wzmożł się wywóz soli kamiennej. Ruch osobowy był normalny.

Dochody kolei Arcyksięcia Albrechta wynosiły dziennie w przecięciu 300 — 400 zł.; w porównaniu z dochodami w miesiącu zesłym wykazuje ta kolej ubytek w dochodach. Ruch osobowy zmniejszył się cokolwiek.

Kolej Naddniestrzańska była zatrudnioną wywozem oleju skalnego, wosku ziemnego i drzewa, nie przekroczyła jednakowoż zwykłych granic swych dochodów. Ze stacyj tej kolei wywieziono w tygodniu zesłym 260 centnarów mięsa dla wiedeńskiego towarzystwa spożywczego, 290 centnarów jaj dla stacyj kolei górnoszląskiej i 6 partij trzody chlewnej dla stacyj kolei północnej Cesarza Ferdynanda. Były także znaczniejsze transporty towarów kolonialnych i piwa. Ruch osobowy był ożywiony.

Kolej węgiersko-galicyska miała prócz znaczniejszych dowozów zboża z Galicji wschodniej, także znaczniejsze transporty machin rolniczych. Zmniejszyły się transporty owoców i towarów kolonialnych, Ruch osobowy wzmożł się nieznacznie.

Kolej północna Cesarza Ferdynanda miała ruch bardzo ożywiony, z powodu znacznych dowozów zboża z Galicji wschodniej. Prócz tego przewoziła liczniejsze i znaczniejsze łasztyski węgla kamiennego, żelaza i towarów żelaznych na Wschód, a soli kamiennej do Morawy i Ślązka. Ruch osobowy zmniejszył się.

Zmniejszenie się ruchu osobowego na kolejach galicyjskich jest zjawiskiem, powtarzającym się co roku przed nastaniem zimy; różnica zachodzi tylko w tem, że na niektórych kolejach zmniejsza się ten ruch prędzej a na niektórych później. Zduje się, że koleje galicyjskie przebyły już czas najgorzej, a to z tego powodu, że obecnie zaczyna wzmagać się ruch towarowy, a doświad-

czenie poucza, że silny ruch towarowy pociąga za sobą także ożywiony ruch osobowy.

OSTATNIA POCZTA.

Ugoda między wiedeńskim bankiem Union, a węgierskim rządem co do kolei Nordost już zawarta. Bank otrzymuje sześć milionów wynagrodzenia.

Przy wyborze uzupełniającego do Zgromadzenia narodowego w departamencie Drôme i Nord zwyciężyli republikanie, w departamencie Oise wyszedł z urny bonapartysta książę Mouchy. W niedzielę otrzymał rząd madrycki wiadomość, że Don Carlos już od 7. b. m. znajduje się na terytorium francuskim. Poseł i konsul hiszpański w Bayonnie zażądali natychmiastowego internowania pretendenta wskazawszy miejsce jego pobytu. Dom w Bayonnie, gdzie Don Carlos mieszka, strzeżony jest przez agentów rządu hiszpańskiego. Do Wiednia nadeszły wczoraj prywatne telegramy, że Don Carlos wyparty został za granicę francuską i że władze francuskie internowały go.

Z Bayonny 8 b. m. donoszą, że Karliści z pod Irun wyruszyli przeciw jenerałowi Loma, który posuwa się w 8000 ludzi.

Karliści w Arragonii po nieszczęśliwym spotkaniu pod Villafranca, gdzie stracili 140 zabitych i 260 rannych, rozdzielili siły swoje. Wojsko rządowe zburzyło fabrykę nabożów i linię telegraficzną urządzonej przez Karlistów i zabrało 25 000 nabożów. Podpułkownik Navarro pobił pod Ampostą inny oddział Karlistów, zabił im 68 ludzi a 36 wziął w niewolę. (Jest to telegram madrycki).

Komitet narodowy irlandzki zarządzający obchód stuletni na cześć O'Connella, ogłasza adres „do plemiennu irlandzkiego i do przyjaciół wolności na całym świecie, żądając pomocy w celu urządzenia obchodu godnego największego syna Irlandyi.“

Komisja inżynierów złożona z tajnego radcy ministerjalnego bar. Webera i dyrektora budowy kolei bawarskich Röckla, która miała sobie powierzone zbadanie kolei budowanych w Turcji europejskiej przez towarzystwo przedsiębiorcy Hirsza, złożyła swoje sprawozdanie. Oświadcza ona, że koleje są dobrze wykonane, odpowiednio do warunków kontraktu i odpowiadają wszystkim wymaganiom dobrego ruchu.

Towarzystwo telegrafu północnego donosi z Szangai 7go, iż spór między Chinami a Japonią zagodzony. Chiny zapłacią pół miliona taelów, a Japończycy opuszczają Formosę. (1/2 miliona taelów szangajskich równa się 3,650.000 frankom. Red.)

Telegramy Gazety Lwowskiej.

Pardubice, 10 listopada. Najjaśniejsi Państwo stanęli tu wczoraj o oznaczonej godzinie, witani z tysiąca piersi okrzykami: *Slava!* Niech żyją! Najj. Pan ubrany był po myśliwsku; miał ciemną narzutkę i czarny cylinder. Najjaśniejsza Pani miała na sobie kostium do jazdy konnej. Cesarz odpowiedział najjaśkawiej na przemówienie powitalne burmistrza — poczem Najj. Państwo odjechali wśród okrzyków radośnych ludności przez miasto ku Sezemnicom. O godzinie pół do 1 dosiedli Najj. Państwo koni i roznoceło się polowanie. Towarzystwo myśliwskie składało się z 6. dam: księżnych Metternichowej i Kińskiej, hrabin Oswaldowej Thunowej, Larischowej i hrabianki Larischówny, i z 40 mężczyzn. Polowanie trwało trzy godziny. O godzinie 4 powrócili Najj. Państwo w najweselszym humorze znowu do Pardubice, a po jednogodzinnym odpoczynku pojechali do Kladrub.

Paryż, 9. listopada. *Union* donosi, że Don Carlos wysłał Don Alfonsa z ważną misją do dworów zagranicznych.

Obiega pogłoska o rokowaniach, których celem jest zaślubienie ks. Napoleona (syna Napoleona III.) z córką W. księcia rossyjskiego Marya.

Odpowiedz. redaktor: Władysław Łoziński

(3925 1-3) **Ogłoszenie.**

L. 1201. Niniejszem ogłasza się konkurs na następujące nowo systemizowane posady nauczycielskie, przy szkołach etatowych:

- 1. Przy szkole etatowej 1-klasowej żeńskiej w Radymnie, posada nauczycielki z płacą 300 zł. i wolnem mieszkaniem.
- 2. Przy szkole etatowej 2-klas. żeńskiej w Przeworsku posada nauczycielki z płacą 350 zł., za kierownictwo 50 zł. i wolne mieszkanie.

Przy szkole etatowej 2-klas. żeńskiej w Przeworsku, posada nauczycielki z płacą 210 zł.

- 3. Przy szkole etatowej 4-klasowej męskiej w Przeworsku, posada nauczyciela z płacą 350 zł.

Przy szkole etatowej 4-klas. męskiej w Przeworsku, posada nauczyciela z płacą 210 zł.

- 4. Przy szkole etatowej 4-klas. męskiej w Łańcucie, posada nauczyciela z płacą 350 zł.

Przy szkole etatowej 4-klas. męskiej w Łańcucie, posada nauczyciela z płacą 210 zł.

- 5. Przy szkole etatowej 1-klas. męskiej w Kobylnicy wołoskiej, posada nauczyciela z płacą 300 zł. i wolnem mieszkaniem.

Kandydaci lub kandydatki w służbie publicznej zostający, winni wnieść podania w potrzebne zaopatrzone załączniki za pośrednictwem swych władz przełożonych najdalej do 5. Grudnia b. r. do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Jarosławiu.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej. Jarosław, 23. Października 1874.

(3926 1-3) **Konkurs.**

L. 1256/R. s. o. C. k. Rada szkolna okręgowa Żółkiewska, podaje do powszechnej wiadomości, że z powodu reorganizacji szkół, następujące posady nauczycielskie będą stale obsadzone:

- 1. Przy szkole wydziałowej w Sokalu:
 - a) trzy posady nauczycieli klas wyższych z płacą po 500 zł.
 - b) posada nauczyciela szkoły pospolitej z płacą 350 zł.
- 2. Przy szkole wydziałowej w Bełzie:
 - a) posada dyrektora, z płacą 500 zł. dodatkiem za kierownictwo 200 zł. oraz z wolnem mieszkaniem.
 - b) trzy posady nauczycieli klas wyższych z płacą po 500 zł.
 - c) cztery posady nauczycieli przy klasach niższych z płacą po 350 zł.
 - d) posada nauczyciela młodszego z płacą 210 zł.
- 3. Przy szkole 2-klasowej etatowej w Krystynopolu posada młodszego nauczyciela (nauczycielki) z płacą 210 zł.
- 4. Przy szkole 1-klasowej etatowej w Żurawcach posada nauczyciela z płacą 300 zł. oraz z wolnem mieszkaniem. Do tej płacy wliczony jest użytek z morga ogrodu i wartość pobieranego zboża t. j. 6 korcy żyta, i 6 korcy jęczmienia
- 5. Przy szkole 1-klas. etat. we wsi Wareżu posada nauczyciela z płacą 300 zł. oraz z wolnem mieszkaniem.

Prawo prezentowania dyrektora i nauczycieli przysłuży dotyczącym Radom szkolnym miejscowym. Ubiegający się o posady powyżej wyszczególnione, powinni wnieść podania swoje w sposób ustawą szkolną wskazany, najdalej do 4 tygodni do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Żółkwi, wymieniając dokładnie posadę, o którą się ubiegają.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej. W Żółkwi dnia 4. Listopada 1874.

(3929 1-3) **Konkurs.**

45L.260. Celem obsadzenia pięciu posad stałych, a jednej posady prowizorycznego kancelisty w obrębie c. k. galicyjskiej Dyrekcji skarbowej we Lwowie w XI klasie rangi z ustalonymi poborami wypisuje się niniejszem konkurs.

Ubiegający się o te posady wniesą swe udokumentowane prośby w ciągu czterech tygodni do c. k. galicyjskiej krajowej Dyrekcji skarbu we Lwowie i udowodnią, że posiadają znajomość zawodu kancelaryjno-manipulacyjnego, i że władają językiem krajowym.

Kwiescenci i uprawnieni podoficerowie będą przed innymi kompetentami uwzględniani. Lwów dnia 30. Października 1874

(3934 1-3) **Ogłoszenie.**

L. 1544/R. s. o. Niniejszem rozpisuje się konkurs na następujące posady nauczycielskie:

- 1. w Pilźnie przy szkole etatowej o 4ch nauczycielach:
 - a) posada nauczyciela z płacą 350 zł. w a.
 - b) posada nauczyciela z płacą 350 zł. w a.
- Prezentuje miejscowa Rada szkolna.

- 2. w Mielcu przy szkole etatowej o 4ch nauczycielach:
 - a) posada nauczyciela starszego z płacą 350 zł. w a. Prezentuje miejscowa Rada szkolna;

- 3. w Radomyślu (pow. Mielec) przy szkole etatowej o 4ch nauczycielach i jednej nauczycielce:
 - a) posada nauczyciela kierującego z płacą 350 zł., 50 zł. za kierownictwo i wolne pomieszkanie;
 - b) posada nauczyciela starszego z płacą 350 zł.
 - c) posada nauczyciela młodszego z płacą 210 zł. w a.
 - d) posada nauczycielki młodszej z płacą 210 zł. w a. Prezentuje miejscowa Rada szkolna.

- 4. w Ryglicach (pow. Tarnów):
 - a) posada nauczyciela młodszego z płacą 210 zł. w a. Prezentuje miejscowa Rada szkolna.

Do otrzymania jednej z powyższych posad wymaga się uzdolnienia do pospolicznych szkół ludowych.

Kandydaci będąc już w służbie, mają podania swoje w potrzebne dowody zaopatrzone wnosząc do pośrednictw swych przełożonych i tych Rad szkolnych okręgowych pod których są zwierzchnictwem, do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Tarnowie najdalej do 15. Grudnia 1874.

Z Rady szkolnej okręgowej. Tarnów, 3. Listopada 1874.

(3936 1-3) **Obwieszczenie.**

L. 9713/civ. Celem zabezpieczenia żywności dla więźniów c. k. Sądu powiatowego w Brodach na rok 1875, odbędzie się przy tym Sądzie w dniu 24. Listopada 1874 o godzinie 3 po południu, publiczna licytacja, przy której podane będą następujące ceny fiskalne:

1. porcja chleba razowego	1 1/2 fnt. wagi	9 ct.
2. porcja ciepłej strawy		77/100 ct.
3. cała porcja szpitalna		2268/100 ct.
4. połowa porcji szpitalnej		1893/100 ct.
5. trzecia część porcji szpitalnej		2188/100 ct.
6. ćwierć porcji szpitalnej		1473/100 ct.
7. porcja szpitalna dyetowa		1063/100 ct.
8. porcja czysta		851/100 ct.

Oдноsne wadyum wynosi 380 zł. w a. C. k. Sąd powiatowy. Brody dnia 1. Listopada 1874.

(3937 1-3) **Obwieszczenie.**

L. 4562/civ. C. k. Sąd powiatowy w Dolinie, podaje do powszechnej wiadomości, że wskutek podania Samuela Rubina i współników z dnia 29. Czerwca 1874 l. 4562 odbędzie się w zabudowaniu tutejszego c. k. Sądu powiatowego na dniu 19. Listopada, 9. Grudnia 1874 i 14. Stycznia 1875, każdą razą o godzinie 11. przed południem przymusowa sprzedaż realności dłużnika Jana Drexlera pod l. k. 5. w Debolówce położonej, ciała tabularne stanowiącej, na rzecz Samuela Rubina i współników w celu zaspokojenia długu 200 zł. po 60/0 od 12 Marca 1868, kosztów sądowych 5 zł kosztów sporu 3 zł. 86 ct. i kosztów egzekucji 6 zł. 29 ct. i 3 zł. 87 ct. z tem, że powyższa realność na pierwszych dwóch terminach tylko wyżej, lub za cenę szacunkową 1850 zł. na trzecim zaś terminie także niżej wartości szacunkowej sprzedaną będzie. C. k. Sąd powiatowy Dolina 3. Października 1874.

(3940 1-3) **Edykt.**

L. 23577. C. k. wyższy Sąd krajowy Lwowski podaje w myśl ustawy z dnia 25 Lipca 1871 L. 96 Dz. pr. p. do powszechnej wiadomości, że w skutek prośby Salomona Halber, o utworzenie karty ciała tabularnego dla realności, we Lwowie przy ulicy Sieniawskiej na niższą numerem 655 3/4 opatrzyć się mającej, składającej się z domu mieszkalnego parterowego dozwolone c. k. Sądowi krajowemu we Lwowie poleconem zostało, ażeby tenże wygotował projekt utworzyć się mającego ciała tabularnego, któryto projekt w tymże c. k. Sądzie krajowym przejrzanym być może, a od dnia 1. Marca 1874, za księgę gruntową uwanżanym będzie, — równie oznajmia się, że od dnia 1. Marca 1875, począwszy, nowe prawa własności, zastawu, i inne prawa hipoteczne na wyżej opisaną nieruchomość jako nowe ciała tabularne do księgi gruntowej wciągnąć się mającej, tylko przez wpis do księgi hipotecznej nabyte, ograniczone na innych przeniesione, uchylone być mogą. Równocześnie wzywa c. k. wyższy Sąd krajowy wszystkich którzyby,

- a) na zasadzie praw, przed dniem otwarcia tego nowego ciała tabularnego nabytych, domagali się zmiany wpisanych tamże stosunków własności i posiadania, — bez różnicy, czy zmiana ta przez dopisanie, odpisanie lub przepisanie, przez sprostowanie, oznaczenia nieruchomości, lub połączenie ciała hipotecznego, czyli też w inny sposób nastąpić ma,

- b) już przed dniem otwarcia nowego ciała tabularnego na nieruchomości tej, lub na jej częściach nabyli prawa zastawu, służebności, lub inne prawa do wpisu hipotecznego przydatne, o ile prawa te jako należące do dawniejszego stanu biernego, wpisane być mają, a przy założeniu nowego ciała tabularnego wciągnięte nie zostały, — ażeby w c. k. Sądzie krajowym Lwowskim swoje oznajmienie do dnia 1. Marca 1875, tem pewniej wnieśli, ileż w przeciwnym razie utracą prawo popierania oznajnić się mających roszczeń przeciw osobom trzecim, które na mocy niezaprzeczonych wpisów w nowej księdze gruntowej zawartych, prawa hipoteczne w dobrej wierze nabydą.

Restytucja terminu, zamiebranego miejsca niema — i okolicznością, że oznajnić się mające prawo z księgi gruntowej lub z uchwały sądowej widocznem jest albo w Sądzie w toku się znajduje — obowiązek strony zameldowania swego prawa uchylony nie zostaje.

Z c. k. Sądu wyższego krajowego. Lwów, 27. Października 1874.

(3977 1-3) **Konkurs.**

L. 2309. W celu obsadzenia posady c. k. zastępcy prokuratora państwa w Rzeszowie z VIII rangą i płacą systemizowaną. Ubiegający się o tę posadę winni wnieść swe podania w drodze prawem przepisanej w ciągu dni czterech od dnia trzeciego umieszczenia niniejszego obwieszczenia w Gazecie Lwowskiej do c. k. nadprokuratorji państwa w Krakowie.

Kraków dnia 8. Listopada 1874.

(3890 2-3) **Obwieszczenie.**

L. 18.124. C. k. Sąd obwodowy w Tarnowie wiadomo czyni, iż otwartą została upadłość, co do majątku W. F. Kompita w Tarnowie, a to co do całego tak ruchomego gdziekolwiek znajdującego się, jak i co do nieruchomego majątku położonego, w tych krajach gdzie urządzenie upadłości z dnia 25. Grudnia 1868 dz. p. p. 869 Nr. 1. obowiązuje.

Komisarzem tej upadłości mianowanym został c. k. adj. sąd. p. Zarzycki, tymczasowym zaś zawiadowcą masy p. adw. dr. Tokarz ze zastępstwem pana adw. dra. Forysta.

Wszyscy do tej masy upadkowej, jako wierzyciele jej, roszczenie mający, chociażby nawet o takowe i spory wytoczonymi były, powinni takowe do dnia 15. Stycznia 1875, w tutejszym Sądzie obwodowym stosownie do przepisów urzędzi upadłości unikających szkodliwych następstw także zagrożonych zgłosić, i na posłuchanie zaś w dniu 25. Stycznia 1875 o godzinie 9. zrana, odbyć się mającym do likwidacyi i do uporządkowania podać.

Tak zgłoszonym i na ogólnem posłuchaniu stawającym wierzycielom służy prawo przez wolny wybór w miejsce zawiadowcy masy, jego zastępcy i członków delegacyi wierzycieli dotychczas urzędujących, powołać stanowczo inne osoby, w których pokładają zaufanie.

Na teraz celem potwierdzenia ustanowionego przez Sąd lub zamianowania innego zawiadowcy masy lub jego zastępcy tudzież obrania delegacyi wierzycieli, wyznacza się posłuchanie na dzień 23. Listopada 1874, o g. dzinie 9 z rana, na którym stawić się mają wierzyciele ze stosownymi dokumentami roszczenia ich wykazującemi.

Zarazem przypomina się wierzycielom nie mieszkającym ani w Tarnowie, ani w obrębie orzecztwa tutejszego c. k. sądu delegowanego miejskiego, że gwoli § 111 obowiązani są donieść sądowi o obranym przez siebie, a w Tarnowie mieszkającym pełnomocniku do przyjmowania za nich wszelkich wręczeń, gdyż w przeciwnym razie na wniosek komisarza upadłości na ich koszt i niebezpieczeństwo kurator byłby ustanowiony. Dalsze ogłoszenia w toku tego postępowania upadkowego zamieszczone będą w urzędowym dzienniku Lwowskim.

Z c. k. Sądu obwodowego. Tarnów dnia 29. Października 1874.

(3901 2-3) **Edykt.**

L. 4612. C. k. Sąd powiatowy w Zabłotowie podaje do publicznej wiadomości, że w dniach 14. Grudnia 1874, 20. Stycznia 1875 i 5. Lutego 1875 każdą razą o godzinie 10. z rana odbędzie się w Sądzie publiczna licytacja realności pod l. k. 116 w Chlebiczyńcu położonej, ciała tabularnego nie stanowiącej dłużnika Maksyma Antonika własnej, na sumę 140 złr. sądownie ocenionej ku zaspokojeniu pretensyj Abrahama Walcera prawonabywcy Fradli Walcerowej w kwocie 33 złr. w a. z pn. pod warunkami, które w tutejszo-sądowej registraturze przejrane być mogą. Zabłotów dnia 6. Sierpnia 1873.

(3882 2-3) **Ogłoszenie konkursu.**

L. 1725/S. C. k. Rada szkolna okręgowa Stryjska podaje niniejszem do powszechnej wiadomości, iż z powodu reorganizacyi szkół, następujące posady nauczy-

cielskie będą stale obsadzone, a mianowicie:

- 1. Przy szkole etatowej czteroklasowej w Mikołajowie (powiat Żydaczów) dwie posady młodszych nauczycieli z płacą 210 zł. w a. Prezentuje Rada szkolna miejscowa.
- 2. Przy szkole etatowej trzyklasowej w Żydaczowie, (powiat Żydaczów),
 - a) posada starszego nauczyciela z roczną płacą 350 zł. 50 zł. za kierownictwo i wolnem mieszkaniem;
 - b) posada starszego nauczyciela z roczną płacą 350 zł.;
 - c) posada młodszego nauczyciela z roczną płacą 210 zł. w a. Prezentuje Rada szkolna miejscowa.
- 3. Przy szkole żeńskiej dwuklasowej etatowej w Mikołajowie:
 - a) posada starszej nauczycielki z roczną płacą 350 zł., 50 zł. za kierownictwo i wolne pomieszkanie,
 - b) posada młodszej nauczycielki z roczną płacą 210 zł. w a. Prezentuje Rada szkolna miejscowa.
- 4. Przy szkole etatowej w Mizuniu, (powiat Dolina) posada starszego nauczyciela z roczną płacą 300 zł. w a. Prezentuje Rada szkolna miejscowa.
- 5. Przy szkole etatowej w Zulinie (powiat Stryj) posada starszego nauczyciela z roczną płacą 300 zł. w a. Prezentuje Rada szkolna miejscowa.
- 6. Przy szkole etatowej w Rudnikach (powiat Żydaczów) posada starszego nauczyciela z roczną płacą 300 zł. w a. Prezentuje Rada szkolna miejscowa.
- 7. Przy szkole filialnej w Łowczycach (powiat Żydaczów) posada młodszego nauczyciela z roczną płacą 250 zł. a. w. Prezentuje Rada szkolna miejscowa.
- 8. Przy szkole filialnej w Izidorówce (powiat Żydaczów) posada młodszego nauczyciela z roczną płacą 250 zł. w a. Prezentuje Rada szkolna miejscowa.
- 9. Przy szkole filialnej w Rachini (powiat Dolina) posada młodszego nauczyciela z płacą roczną 250 zł. a. w. Prezentuje Rada szkolna miejscowa.
- 10. Przy szkole filialnej w Pacykowie, (powiat Dolina), posada młodszego nauczyciela z płacą roczną 250 zł. w a. Prezentuje Rada szkolna miejscowa.
- 11. Przy szkole filialnej w Podbereżu, (powiat Dolina), posada młodszego nauczyciela z płacą roczną 250 zł. w a. Prezentuje Rada szkolna miejscowa.
- 12. Przy szkole filialnej w Nowoszynie, (powiat Dolina), posada młodszego nauczyciela z płacą roczną 250 zł. w a. Prezentuje Rada szkolna miejscowa.
- 13. Przy szkole filialnej w Czerteżu, (powiat Żydaczów) posada młodszego nauczyciela z płacą roczną 250 zł. w a. Prezentuje Rada szkolna miejscowa.
- 14. Przy szkole filialnej w Rogużaiu, (powiat Żydaczów), posada młodszego nauczyciela z płacą roczną 250 zł. w a. Prezentuje Rada szkolna miejscowa.
- 15. Przy szkole filialnej w Stunkowej, (powiat Żydaczów), posada młodszego nauczyciela z płacą roczną 250 zł. a. w. Prezentuje Rada szkolna miejscowa.
- 16. Przy szkole filialnej w Cucułowcach, (powiat Żydaczów), posada młodszego nauczyciela z płacą roczną 250 zł. w a. Prezentuje Rada szkolna miejscowa.

Prócz wolnego pomieszkania mają nauczyciele prawo do pobierania dodatków pięcioletnich (art. 12. ust. kraj.) i pobierać będą dodatki na drobne potrzeby szkolne.

Ubiegający się o posady wyżej wymienione, mają wnieść swoje podania stwierdzone należycie dowodami, najdalej do 15. Grudnia r. b. do c. k. Rady szkolnej okręgowej bezpośrednio lub za pośrednictwem swych władz przełożonych, jeżeli już mają jakie zajęcie publiczne.

Z Rady szkolnej okręgowej. Stryj, 25. Października 1874.

(3917 2-3) **Obwieszczenie.**

L. 3593. Ces. król. Sąd powiatowy w Rozwadowie podaje do powszechnej wiadomości, że celem zaspokojenia należności Eliasza Pfeffera w ilości 12 zł 32. kr. w a. z pn. sprzedaną będzie przez publiczną licytację w tutejszym c. k. Sądzie powiatowym w dniach 19. Listopada, 21. Grudnia 1874 i 21. Stycznia 1875, każdą razą o godzinie 10. przed południem, realność Roberta i Anastazyi Kukulów pod Nr. kons. 52/14 w Turbi położona, ciała tabularnego nie stanowiąca.

Za cenę wywołania stanowi się kwotę 577 zł., z których 10 procent jako zakład do rąk komisji licytacyjnej złożyć się należy.

Resztę warunków licytacyjnych przejrzeć można w tutejszo-sądowej registraturze.

C. k. Sąd powiatowy.

Rozwadow, 29. Sierpnia 1874.

(3943 2—3) **Rundmachung.**

3. 1947. Vom f. f. Bezirksgerichte in Zbaraz wird kundgemacht, daß zur Einbringung der vom Abraham Berlas wider Pawlo und Wikta Hnatyszyn erfolgten Forderung pr. 34 fl. und 11 fl. 51 kr. Bst. B. sammt den von der Summe pr. 34 fl. seit dem 1. Decem-ber 1871 und von der Summe pr. 11 fl. 51 kr. Bst. B. seit dem 21. Jänner 1872 à 1 kr. von je Einem Gulden Kapitals wöchentlich lau-fenden Zinsen, ferner der Gerichtskosten pr. 3 fl. 8 kr. und der bereits zugeprochenen Execu-tionskosten pr. 3 fl. 2 kr., 2 fl. 3 kr. so wie der gegenwärtigen Executionskosten pr. 3 fl. 58 kr. die exekutive öffentliche Feilbietung der den Schuldner Pawlo Hnatyszyn und Wikta Hna-tyszyn gehörigen in Romanówka sub C. Nr. 22 und sub rep. Nr. 48 gelegenen, feinen Ta-bularkörper bildenden, laut Protokolls vom 17. September 1869 pfandweise beschriebenen Ru-stikalgrundwirthschaft bestehend aus den dazu gehörigen Gebäuden sammt 10 Joch 88 Quad. Ackergrund zu Gunsten des Abraham Berlas bewilligt wurde.

Zur Bornahme dieser Feilbietung werden drei Termine und zwar auf den 10. Dezem-ber 1874, 21. Jänner 1875 und 16. Februar 1875 jedesmal um 10. Uhr Vormittags hie-gerichts mit dem bestimmt, daß die zu veräu-ßernde Grundwirthschaft an den ersten zwei Terminen nur um oder über dem Schätzungs-werthe am dritten Termine dagegen auch unter dem Schätzungswerthe an den Meistbietenden unter nachstehenden Licitations- Bedingungen veräußert werden wird.

1. Als Ausrufspreis wird der erhobene Schätzungs-wert dieser Grundwirthschaft im Betrage von 750 fl. österr. Währung bestimmt.
2. Jeder Kaufstücker ist verpflichtet ein Ba-dium von 100° b. i. den Betrag von 75 fl. Bst. B. vor Beginn der Feilbietung zu Händen der Licitations- Commission im Baren zu erlegen, welches dem Meistbie-tenden in den Kaufpreis eingerechnet den übrigen Licitanten aber nach der Feilbie-tung rückgestellt werden wird.
3. Der Ersteher dieser Grundwirthschaft ist verpflichtet den Restkaufpreis der erstande-nen Realität binnen 30 Tagen nach Zu-stellung des den Feilbietungsakt genehmigen-den Bescheides nach Einrechnung des erlegten Badiums gerichtlich zu erlegen, werauf ihm das Eigenthumsbefret auf seine Kosten ausgestellt und er in den Besi-ß der erstandenen Realität eingeführt werden wird.

Die übrigen Licitations- Bedingungen so wie der Schätzungsakt können in der h. g. Registratur eingesehen werden.

Zbaraz, am 30. August 1874.

(3893 2—3) **Edykt.**

L. 56304. C. k. Sąd krajowy we Lwo-wie, wzywa niniejszym edyktem posiadaczy wedle podania zagubionej obligacyi in-demniczacyjnej byłego okręgu administra-cyjnego Krakowskiego pod Nr. 26.998 na 100 zł. m. k. wraz z 19tu kuponami, z których pierwszy na dniu 1. Listopada 1874 ostatni zaś na dniu 1. Listopada 1883 r. płatny, ażeby kupony w przeciągu jednego roku 6ciu tygodni i 3 dni od dnia zapadło-ści każdego z nich, samą zaś obligacyę w przeciągu trzech lat od dnia zapadłości o-ształtego kuponu, a więc od dnia 1. Listo-pada 1883 lub też w razie wcześniejszego wylosowania jej w przeciągu trzech lat od dnia płatności kapitału c. k. sąduwo krajowemu, tem pewnie okazali, ile że po bez-skutecznym upływie powyższych terminów, rzeczona obligacya i kupony za umorzone uznane zostaną.

Z c. k. Sądu krajowego.

Lwów, 3. Października 1874.

(3891 2—3) **Edykt.**

L. 2682/civ. C. k. Sąd powiatowy w Żmigrodzie wzywa nieobecnego z miejsca pobytu niewiadomego Pawła Byczek, aby się w przeciągu roku do Sądu zgłosił i swo-je oświadczenie do przyjęcia spadku po zma-łym w Pagórku dnia 1. Lipca 1849 tegoż dziadku Pawle Jureczko złożył, gdyż inaczej pertraktacya spadku z ustanowionym dla niego w osobie Franciszka Jureczko z Du-ląbki kuratorem, i deklarowanymi spadko-biercami przeprowadzona zostanie

Żmigrod, 16. Października 1874.

(3892 2—3) **Obwieszczenie.**

L. 57161. C. k. Sąd krajowy lwowski niniejszym wiadomo czyni, że Jadwiga z hr. Borkowskich hr. Mniszchowa na dniu 5 Pa-ździernika 1874 do l. 57161, — z uwiadomieniem byłej Kollegiaty Zamościa — pro-szę o wprowadzenie postępowania amorty-zacyjnego co do prenotacyi prowizorycznego prawa zastawu dla sumy 8000 złp. wedle

dom. 6. pag. 98. n. 13. on. w stanie bier-nym dóbr Ulanowa, obecnie Jadwigi hr. Mniszchowej własnych, na rzecz Kollegiaty Zamościa w r. 1788 uskutecznionej wnio-sła.

Wzywa sąd przeto była Kollegiatę Za-mościa, ażeby w razie, jeśliby jej z powyż-szego prowizorycznego prawa zastawu jakie-kolwiek pretensye przysługują, z takowemi w przeciągu roku od dnia ogłoszenia ninie-jszego edyktu po raz trzeci w urzędowym dzienniku gazety Lwowskiej, a więc najda-lej na dniu 10. Listopada 1875 do tegoż sądu krajowego lub do w tym celu ustano-wionego kuratora adw. kraj. Dra. Przes-myckiego z zastępstwem adw. kraj. Dra. Szwedzkiego się zgłosiła, w przeciwy-nym bowiem razie na żądanie Jadwigi hr. Mniszchowej amortyzacya powyższej pozycyi hipotecznej i jej wykreślenie ze stanu bier-nego dóbr Ulanowa dozwolona będzie

Z c. k. Sądu krajowego

Lwów dnia 17. Października 1874.

(3885 2—3) **Edykt.**

L. 5494/civ. C. k. Sąd powiatowy w Baligródzie oznajmia niniejszem, że na dniu 10. Sierpnia 1873, umarł z zostawieniem kodycylnym ostatniej woli rozporządzenia Antoni Muliniczak, gospodarz w Jabłon-kach.

Gdy Sądowi miejsce teraźniejszego po-bytu pełnoletniego syna jego Iwana Mulin-czak wiadomem nie jest, przeto ustanawia się dla niego kuratora w osobie Andryja Petryka z Jabłonek, jego zaś wzywa się, ażeby w przeciągu jednego roku od daty dzisiejszej rachując, w tym sądzie się zglo-sił, i swe oświadczenie do spadku wniósł. w przeciwnym bowiem razie postępowanie spadkowe z deklarowanemi spadkobiercami i z postanowionym dla niego kuratorem Andrejem Petryk przeprowadzonym zostanie.

C. k. Sąd powiatowy.

Baligród, 6. Października 1874.

(3915 2—3) **Obwieszczenie.**

L. 251. C. k. Sąd powiatowy w Ty-czynie podaje niniejszem do powszechnej wiadomości, że w sprawie egzekucyjnej Na-talego Tuchmana przeciw Józefie i Magdale-nie Bartyńskim celem zaspokojenia preten-syi wywalczonej w kwocie 164 zł. 33 ct. z pn. odbędzie się w tym sądzie publiczna sprzedaż przymusowa realności pod l. k. 112 w Tyczynie położonej, Józefa i Magda-leny Bartyńskich własnej, protokołem z dnia 22 Kwietnia 1873 zastawniczo opisanej, a następnie ocenionej pod następującymi wa-runkami:

1. Do przedsięwzięcia tej sprzedaży wy-znacza się 3 terminy mianowicie na dzień 25 Listopada 1874 na dzień 21 Grudnia 1874 na dzień 11 Stycznia 1875 każdą razą o godzinie 10 przed połu-dniem w gmachu sądowym.
2. Przy pierwszych dwóch terminach re-ala-ność ta tylko wyżej, na trzecim zaś terminie także i za a nawet i niżej ceny szacunkowej najwięcej ofiarujące-mu za gotową zapłatę sprzedaną zo-stanie.
3. Za cenę wywoławczą tej realności usta-nawia się cenę szacunkową teje w kwocie 725 zł. w. a.
4. Chęć kupienia mający, złożyć winien do rąk komisji licytacyjnej jako wa-dyum $\frac{1}{10}$ część ceny szacunkowej w okrągłej sumie 73 zł. w. a. gotówką, lub papierami wartościowemi prawne bezpieczeństwo pupilarne dającami, wed-ług ostatniego kursu jednakże nigdy wyżej ceny nominalnej obliczonemi.

Resztę warunków licytacyjnych w Registraturze tutejszej przejrzeć lub odpisać można

Tyczyn, 15. Maja 1874.

(3899 2—3) **Obwieszczenie.**

L. 3500. C. k. Sąd powiatowy w Be-lzie oznajmia niniejszem, że celem zaspoko-żenia należności Anny Mielniczuk w kwocie 173 złr. w. a. z pn. odbędzie się tutaj w Sądzie publiczna sprzedaż realności pod l. k. 9 w Winnikach położonej do diużniczki Anny Myłk należącej w protokole zasta-wnego opisanego z dnia 30. Czerwca 1870 l. 2786 opisanego w trzech terminach a to w dnach 30. Listopada, 28. Grudnia 1874 i 28. Stycznia 1875 zawsze o godzinie 10. przed południem pod warunkami, które w tutejszej registraturze przejrzeć można.

Cena wywołania wynosi 233 złr. w. a wadyum 50 złr. w. a.

Bełz dnia 15. Maja 1874.

(3952 2—3) **Obwieszczenie licytacyi.**

L. 19830. Tarnowska c. k. powiatowa Dyrekcyja skarbu podaje do wiadomości, iż w celu wydzierżawienia poboru podatku konsumcyjnego od mięsa w dzierżawnym ok-ręgu wojnickim odbędzie się publiczna li-cytacya na dniu 24. Listopada 1874.

Cena wywołania 1922 zł. a poręczne 193 zł.

Blizsze warunki licytacyi mogą być przejrzone w zwykłych godzinach urzędo-wych w c. k. powiatowej Dyrekcyi Skarbu. Tarnów, 4. Listopada 1874.

(3961 2—3) **Ogłoszenie.**

L. 21. W moc polecenia c. k. Sądu powiatowego w Rohatynie z dnia 17. Maja 1873, l. 1651 i z dnia 9. Lutego 1874 l. 5795 podaje niniejszem do wiadomości, iż odnośnie do odezwy c. k. Sądu obwodowego w Złoczowie z dnia 5. Marca 1873 l. 9534 sprzedaż publiczna połowy realności w Ro-hatynie pod l. k. 245 położonej, Józefa Kuź-mińskiego własnej, w całości na 2943 zł. 35 ct. w. a. oszacowanej, w celu ściągnięcia sumy wekslowej 300 zł. w. a. z pn. przez Jakóba Wagschal jako prawonabywcę Anto-niego Kuźmińskiego wywalczonej, w kance-laryi podpisanego dnia 18. Listopada, dnia 15. Grudnia 1874, i dnia 14. Stycznia 1875 zawsze o godzinie 10. rano przedsięwzięta zostanie.

O czem chęć kupienia mających, z tem zawiadamiam, że w dwóch pierwszych ter-minach realność tylko za, lub wyżej ceny szacunkowej, zaś w ostatnim terminie i po-niżej takowej sprzedaną będzie, i że warunki licytacyi, jakoteż akt oszacowania tej re-ala-ności są w mej kancelaryi do przejrzenia.

Rohatyn dnia 19. Września 1874.

C. k. Notaryusz jako delegowany komisarz rządowy

Kniaziółucki.

(3910 3—3) **Konkurs.**

L. 9237/pr. Celem obsadzenia posady kancelisty przy c. k. Sądzie obwodowym w Stanisławowie, a w razie przeniesienia ja-kiego, przy innym Sądzie w zachodniej Ga-licyi takiej samej posady, w XI. klasie ran-gi. rozpisuje się konkurs z terminem do 8. Grudnia 1874.

Kompetenci wykazać winni znajomość języków krajowych i niemieckiego, jako też manipulacyi sądowej, i wnieść podania swe należycie adstruowane w terminie wyż ozna-czonym do Prezydium c. k. Sądu obwodo-wego w Stanisławowie.

Lwów, 1. Listopada 1874.

(3898 3—3) **Edykt.**

L. 13.200/civ. C. k. Sąd obwodowy w Tarnopolu, podaje niniejszem do wiadomości, że w celu ściągnięcia sumy 400 zł. w. a. z pn. na rzecz Breyjay Kessler odbędzie się w dniach: 26. Listopada 1874. i 10. i 24. Grudnia 1874, każdą razą o godzinie 10 przed południem w zabudowaniu sądowem egzekucyjna sprzedaż w drodze licytacyi, sklepu w Tarnopolu położonego, niemające-go nazwiska wedle dom. 5. civ. pag. 9. n. 4. haer. na imię Markusa czyli Mordka Kes-lera intabulowanego.

Cena wywołania 460 zł. w. a.

Każdy licytujący winien przed rozpo-częciem licytacyi dziesiątą część ceny wywołania t. j. sumę 46 zł. a. w. bądź w gotówce, bądź w książeczkach gal. kasy o-szczędności w listach zastawnych gal. To-warzystwa kredytowego, lub austr. banku narodowego, w galic. obligacyach indem-nizacyjnych, według ostatniego kursu do rąk komisji licytacyjnej złożyć

Blizsze warunki można przejrzeć w re-gistraturze Sądu.

Dla tych, którzyby dopiero po dniu 3. Października 1874. t. j. po dniu wysta-wienia wyciągu tabularnego prawa rzeczono na powyższym sklepie uzyskali, ustanawia się kuratorem adw. Dra. Sternklara, a za-stępcą tegoż adw. Dra. Axelrada w Tarno-polu zamieszkałych.

Z c. k. Sądu obwodowego

Tarnopol, 19. Października 1874.

(3889 3—3) **Edykt.**

L. 13.037. C. k. Sąd obwodowy w Tarnopolu mianuje w myśl §. 514 p. s. w sprawie Piotra Szechy i Joanny de Szechy Okoliesany przeciw Marcellemu de Thurik Thurańskiemu o zaintabulowanie wykreślenia prawa zastawu dla sumy 250 duk. z pn. ze stanu dóbr Medyn i Chatki zaintabulo-wanej w stanie biernym tych dóbr dla za-mieszkałego w Levart w Królestwie węgier-skiem pozwanego Marcellego de Thurik Thurańskiego, który skargi de praes. 27. Lipca 1874 do L. 9774 pocztą mu posłanej przyjąć nie chciał, p. adw. dra. Schmidta kuratorem, i zastępcą tegoż p. adw. dra. Łuczka owskiego wyznacza nowy termin do do ustnej rozprawy na dzień 1. Grudnia 1874 o godzinie 10 przedpołudniem, i pozew ku-ratorowi doręcza.

O czem się p. Marcellego de Thurik Thurańskiego niniejszym edyktem zawiada-mia, z tem, aby kuratorowi potrzebne do-kumenta udzielił, lub innego obrońcę sobie wybrał; gdyż skutki sam sobie przypisaćby miał.

Tarnopol, 19. Października 1874.

(3886 3—3) **Edykt.**

L. 59.314. Vom Lemberg f. f. Lan-desgerichte werden die Inhaber der durch die f. f. privilegierte galizische Aktien-Hypotheken-Bank ausgestellten Empfangscheine über die dort deponirten Effekten und zwar Empfangs-scheines ddo. 10. September 1874 über 10 Türlenlose Nr. 1,200.491 bis Nr. 1,200.500, und des Empfangs-scheines ddo. 15. September 1874 über 50 Stück Türlenlose Nr. 1,200.101 bis 1,200.150, aufgefordert diese Empfangs-

scheine binnen Einem Jahre von der dritten Einschaltung dieses Edictes an, dem f. f. Lan-desgerichte vorzulegen, als widrigenfalls dieselben für anortifizirt erklärt sein würden.

Vom f. f. Landesgerichte.

Lemberg, den 17. Oktober 1874.

(3907 3—3) **Obwieszczenie.**

L. 49.620. Odnośnie do tut. obwiesz-czenia z dnia 11. Czerwca b. r. l. 26984 podaje się, na mocy rozporządzenia wys. Mi-nisterstwa rolnictwa z dnia 10. b. m. l. 10.644 do publicznej wiadomości, że egzami-na na samoistnych gospodarzy leśnych, tudzież na strażników leśnych i pomocników technicznych, odbędą się we Lwowie w gma-chu namiestniczym, w biurze c. k. inspektora lasowego, p. Gustawa Lettnera dnia 18. Listopada b. r., i w dniach nastę-pnych.

Kandydaci do tych egzaminów przypu-szczeni mają się przed powyższym terminem zgłosić do komisji egzaminacyjnej, w biurze c. k. krajowego inspektora lasów, i wykazać się otrzymanem pozwoleniem, certyfikatem stwierdzającym tożsamość osoby i kwitem c. k. głównej kasy kraj. na złożoną takse, a mianowicie: mają kandydaci do egzami-nów na samoistnych gospodarzy leśnych za-płacić takse w kwocie 10 zł 50 ct., zaś kandydaci do egzaminów na dozorców leś-nych i pomocników technicznych takse w kwocie 5 zł. 25 ct.

Z c. k. Namiestnictwa

Lwów, 24. Października 1874.

(3862 3—3) **Edykt.**

L. 19.256. C. k. Sąd krajowy we Lwo-wie wiadomo czyni, iż w skutek podania Jonasza Fraenka de praes. 1. Kwietnia 1874 l. 19.256, o doręczenie uchwały tabu-larnej z dnia 31. Grudnia 1873 do liczby 45.857, którą w sprawie jego przeciw Karo-łowi Kozakiewiczowi egzekucyjna intabula-cya sumy wekslowej 150 złr. a. w. z pn. między innemi także w stanie biernym su-my wekslowej 485 złr. a. w. z pn. na rzecz Karola Kozakiewicza na realności l. 117 $\frac{1}{4}$ Józefa Dunieckiego własnej eigzającej, dozwo-loną została dla Jonasza Fraenka, Józefowi Dunieckiemu, powyższa uchwała doręcza się z życia i miejsca pobytu niewiadomemu Jó-zefowi Dunieckiemu, do rąk równocześnie w osobie adwokata Dr. Przesmyckiego z za-stępstwem adwokata Dr. Horwatha ustano-wionego kuratora.

Wzywamy niniejszym edyktem Józefa Dunieckiego, aby w należywym czasie u usta-nowionego kuratora, lub też w Sądzie oso-bistnie, albo przez innego zastępcę się zglo-sił i celem przestrzegania swoich praw sto-sownych środków użył, ile że z zaniechania wyniknąć mogące niekorzystne skutki, sobie przypisać będzie musiał.

Lwów dnia 15. Maja 1874.

(3772 3—3) **Obwieszczenie.**
L. 14991/74. C. k. Sąd obwodowy w Przemyslu podaje do publicznej wiadomości, że uchwałą z dnia dzisiejszego postanowio-nym został dla masy rozbiorowej Chai Sary Landesmann komisarz konkursowy w osobie ces. król. adjunkta tutejszego Sądu p. Ale-ksiewicza.

Z c. k. Sądu obwodowego.

Przemysl 14. Października 1874.

Doniesienia prywatne.

Langue française.
Leçons et Conversations
par un parisien.
S'adresser rue Pańska 9.
(3982 1—2)

Rundmachung. (3962 2—4)
Das neben Tarnopol in Galizien gelegene
Herrschaftsgut
Medyn u. Chatki
bestehend aus 613 Joch Ackerfeld, 113 Joch Wiesen, Waldung, Weide und Gar-tengrund zusammen 937 Joch mit Herr-schaftswohnung und guten Nebengebäuden aus Stein erbaut, ist aus freier Hand zu verkaufen.
Die Regale betragen jährlich 4000 fl. öst. Währung.
Der Pachtzins beträgt jährliche 10.000 fl. öst. W. und dauert die gegenwärtige Pachtung bis 1876.
Nähere Auskunft, sowohl über das Gut selbst, als auch über dessen Verkauf erteilt:
Edmund v. Okolicsányi,
Advocat in Budapest, Josefsplatz Nr. 15;

